

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 20.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo oceloletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—
V upravl. prejemam mesečno K 1-90

SLOVENEČ

== Inserati: ==
Enostopna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostopna petitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštno
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 123.

Današnja številka obsega 16 strani.

Pri koncu.

Vse voljno in nevoljno laško in nemško časopisje, kakor »Piccolo«, »Tagblatt«, »Tagespost«, »Neue Freie Presse«, »Zeit« itd. prinaša te dni »Narodov« članek, v katerem je »Slovenski Narod« odklonil narodni zahtevi štajerskih in koroških Slovencev po razdelitvi deželnega šolskega sveta in ustanovitvi posebnega oddelka deželnega kulturnega sveta oziroma Kmetijske družbe na Spodnjem Štajerskem. Obenem je »Slovenski Narod« po svoji stari maniri v nič del kranjsko šolstvo, češ, če bi se ti narodni zahtevi uresničili, bi znalo koroško in štajersko šolstvo priti na tisto stopinjo, na kateri stoji kranjsko šolstvo. Z velikim veseljem in apetitom je vzelo na znanje tuje časopisje to kapitulacijo narodne napredne stranke, a še z večjo slastjo se trudi dokazati, da je slovenski narod popolnoma nesposoben za upravo ne samo višjih in srednjih šol, ampak tudi vsega ljudskega šolstva.

Najprej je treba pibiti nekaj liberalnih neresnic! Če je res kaj zamenarjenega v našem ljudskem šolstvu, gre na rovaš našim liberalcem. Petnajst let so imeli vse kranjsko šolstvo v svoji oblasti; petnajst let so bili na tem polju absolutni gospodarji. Če se s tem izgovarjajo, da so imeli vsled premoči vlade premalo vpliva na razvoj šolstva, je to grda laž. Slučaj Jaklič kaže, da je šla vlada vedno in povsod čez strn in drn z liberalno stranko tudi na šolskem polju in da se ni proti volji liberalne stranke ničesar zgodilo. Petnajst let so imeli čas in lahko bi zvišali učiteljstvu plače, ako bi v resnici hoteli na ta način več veselja in vneme do šolstva v učiteljih vzbuditi. Ta malobrižnost liberalnega učiteljstva za našo šolo datira že od liberalne dobe sem, politična kvalifikacija učiteljstva, katero liberalci nam po krivici očitajo, je cvetela v liberalni dobi tako, kakor še nikdar! Niso se upoštevale pedagoške zmožnosti učiteljskega osebja, pač pa njihova politična načela. Okrajni šolski nadzorniki so bili skoro brez izjeme somišljeniki liberalne stranke, kajti brez te čedne lastnosti ni bilo niti misliti na kako povišanje. Enorazrednice, katere liberalci nam predbacivajo, so plod liberalnega šolskega sistema. Še veliko manj se pa je storilo za srednje šol-

stvo, a o slovenskem vseučilišču ni, da bi se govorilo.

Šele z vstopom S. L. S. v deželni odbor in v deželni šolski svet se je vsa stvar zasukala. Kranjsko šolstvo se je v tem kratkem času kakor jezikovno tako tudi pedagoško povzdignilo. Enorazrednice ginejo, zidajo se lepa, naravnost sijajna šolska poslopja, dobili smo v par letih poslovenjene gimnazije, več gospodinjstvih šol, ustanovila se je trgovska šola, mlekarška šola, kmetijska šola na Grmu se je reformirala, kmetijsko - nadaljevalna strokovna šola je v tiru, nastavili so se učitelji poljedelski strokovnjaki, ki poučujejo in vzgajajo naše ljudstvo, tudi vseučiliščno vprašanje smo spravili v ospredje z znanim iunktimom med laškim in slovenskim vseučiliščem, splošno je kranjsko šolstvo tako napredovalo, da lahko rečemo na podlagi vladnega poročila, da kranjsko šolstvo za šolstvom drugih dežel prav nič ne zaostaja. In tudi rešitev zboljšanja plač kranjskega učiteljstva ni več daleč.

Sedaj pa štajersko šolstvo! Noben človek na Slovenskem ni bolj zabavljaj in se repenčil nad štajerskim deželnim šolskim svetom, kakor ravno kranjski liberalci. Včasih smo brali cele litanije, kako se zatira na Štajerskem slovenski jezik in slovensko učiteljstvo, kakor se podpira Südmarka in Schulverein in odteguje podpora javnemu in zasebnemu slovenskemu šolstvu. Da nimajo Slovenci nobenih meščanskih in strokovnih šol, medtem ko jih imajo Nemci v obilici. Sedaj so pa liberalci kar naenkrat na vse to pozabili in pojo slavošpeve tisti oblasti, ki so jo pred kratkim tako kruto napadali.

Pribijemo, da je stališče narodne napredne stranke graje vredno poniževanje slovenskega šolstva, še grše, ker je neopravičeno, najbolj ostudno pri vsem tem pa je to, da so svoje stališče izpremenili in dali orožje tistim, ki ta šolski sistem v obmejnih krajih vzdržujejo.

Do pičice ista sodba velja o štajerski kmetijski družbi. Na kar so prej pljuvali, sedaj hvalijo! Narodna napredna stranka se v tej tako važni narodni zahtevi tako obnaša, da mora vsak narodno čuteči človek dati brco tej stranki!

Ti dve zahtevi sta tako naravno opravičeni in sta tako prešle v narodovo kri, da se ni nihče od liberalcev v štajerskem deželnem zboru niti v dunajski zbornici oglašil proti temu. Tu-

di drugi slovanski listi, osobito češki, n. pr. »Union« in »Narodni Listy«, smatrajo ti dve zahtevi kot obče slovenski in jih spravljajo v zvezo z narodnospravnim vprašanjem na Češkem. Razen »Naroda« so vsi liberalni in narodni slovanski listi te misli, da sta ti zahtevi občeslovenski, za katere se mora naše zastopstvo z vso silo zavzeti. Sicer ni to nič novega. Ali ni prišel ravno iz ust starih slogaških liberalcev klic: Proč od Gradca!? O jerum, jerum, quae mutatio rerum!

Pa ne samo to. Tudi tržaški in istrski Slovenci so pri tem zainteresirani, ker ni dvoma, da bi ta akcija osamosvojitve slovenskega šolstva na Koroškem in na Štajerskem vplivala na njih zahteve v Trstu in Istri. In tudi ni nobenega dvoma, da je imel tudi »Hrvatsko-slovenski klub« ti dve zahtevi v svojih postulatih.

Toda kaj liberalcu šolstvo, kaj Koroška in Štajerska, kaj avtonomija slovenskega šolstva! Liberalec se upira vedno vsaki narodni zahtevi in jo kot strankarsko ožigosa, če ni prišla iz njegovih vrst. Slovenski trgi na Štajerskem pa naj si zapomnijo to klofuto narodnonapredne stranke in dajo pri prihodnjih volitvah brco poslancu liberalne stranke, ki si pusti komandirati svojo politično taktiko od kakega Holca, uslužbenca kmetijske družbe.

Slovenski liberalci so jo pa srečno do konca privozili. Njih kulturni in gospodarski bankerot smo že doživeli, sedaj so pa tudi s svojo narodnostjo pri kraju.

Rdeča agrarna politika.

Socialni demokratje, katerih usta so še zdaj polna argentinskega mesa, ne morejo pustiti avstrijskega kmeta pri miru in ga neprenehoma slikajo kot neko pijavko, ki sesa in pije kri delavskega ljudstva in izžema žepe avstrijskih prebivalcev. Zavračati take lažnjive hujskarije ne bo treba, posebno letos ne, ker vsak pameten socialni demokrat vidi, kaka mizerija vlada med večino avstrijskih kmetov in socialna demokracija sama je, videč propadanje kmečkega stanu, že večkrat priznala, da »kmetu ni pomagati, da je obsojen na pogin«. Torej so take čenče brez pomena.

Pač pa nam je na tem, da odkrijemo nesmiselnost in praznost onih sredstev, katera edina naj bi bila zmožna preprečiti draginjo živil v Avstriji. Dve stvari socialni demokratje

vedno povdarjajo. Prvič: Balkanske države naj izvažajo živino, žito in druga živila brez colnine v Avstrijo, da dobimo na ta način cenejši hrano. — Drugič: Mi izvažajmo na Balkan brez colnine naše industrijske izdelke; tako bomo lahko in veliko spečali in imeli tudi veliko dela. Vsa stvar se, nimo-grede omenjeno, itak vrti okrog mesa, brez katerega, pravijo, se sploh ne da živeti, dasiravno vidimo, da ogromna večina naših kmetov kljub napornemu delu meso redkokdaj na mizi vidi.

Kako brezmiselne so zahteve avstrijskih socialnih demokratov, nam dokazuje dejstvo, da socialni demokratje sami odločno obsojajo tako politiko in svare delavstvo, da krene iz te poti, katera zna v kratkem delavstvo še v hujšo draginjo privedi, kakršna je sedaj. Eduard Bernstein, Gerhard Hildebrand in Max Maurenbrecher so napisali letos v socialnodemokratski list »Socialistische Monatshefte« zares temeljite članke, v katerih govore o škodljivosti odprave colnine na agrarne pridelke in slikajo škodljive posledice, ki bi nastale v slučaju, da se meja odpre.

Max Maurenbrecher piše sledeče: Za praktičnega politika in agitatorja nastane zmerom vprašanje, kako bi se dal združiti delavčev interes na cenem mesu s kmetovim interesom na dobri živinski kupčiji. Tukaj nam ne preostane drugega, kakor to, da priznamo, da je današnja organizacija živinoprepčevalske in mesarske obrti pogrešena in da jo skušamo odpraviti. Meščani ne smemo reči, da hočemo brez-pogojno najcenejše meso na celem svetu jesti; kajti posledica take zahteve bi bila, da bodo naši in naših otrok otroci sploh brez mesa ostali. Pač pa moramo reči: sedaj živeči meščani hočemo, da se mesna produkcija na vsak način rentira, da ohranimo za bodočnost podlago, na kateri neodvisno od konjunkturalne svetovne trga si bodo mogli ustvariti naši otroci v lastni deželi dobre življenske razmere. Zato pa moramo meso plačati po taki ceni, pri kateri more kmet izhajati, in sicer dobro izhajati. Pač pa nam ni treba nobenih žrtev živinskim kupcem in mesarjem doprinaršati. Zato moramo organizacije ustvariti bodisi združne, bodisi občinske, potom katerih more zadnji konsument v mestu neposredno v stik stopiti s prvim producentom v deželi. Zadruga za vnovčenje živine na eni strani in organizacije konsumentov na drugi strani bodo prinesle kmetu ceno za živino, ki

LISTEK.

Vagabundi.

Spisal Václav Kosmák. — Preložil Ošabnov Jože.

Evo vam treh vagabundov ali potepuhov. Vsi so vagabundi, ali vsak drugačen. Potepinov prve vrste je največ, a niso nevarni, samo nadležni so. Vagabundov druge vrste je sicer manj, pa so nevarnejši, ker ti tak nepridiprav izmika sam, če mu ne daš izlepa. Tretja vrsta vagabundov se pojavlja sicer manj javno, zato pa tem bolj skrivaj. To je šiba božja, ki jo pošlje na nas Bog za brezsrčne bogatine, oderuhe in zatiralce vseh vrst. O, da bi šel ta grenki kelih mimo nas! Pa ne pojde, kakor ni šel mimo Odršenika v Getzemani.

No, pa oglejmo si vagabunde prve vrste.

I.
In spomladi vsaka starka
Spet vesela bolj je,
V roko vzame palico,
Leze ven na polje.
Pa si misli: Da sem mlada,
Bože, kak bi bila rada!

In starci tudi. Vsaj Streharjev ded. Kakor hitro pride pomlad v deželo in

zleže gos rumene goskice, žene jih vsak dan — če je le solnce — za vas k malemu borovemu gozdu. Ta gaj se razprostira po skalnatem holmu poleg loke. Pod njim žubori mlinski potok.

Nekega popoldne je sedel na toplem solncu na velikem kamnu. Stari, prepoteni klobuk si je potlačil na solnčno stran, pokal je tobak iz kratke, z rumenim plehem okovane pipe pa gledal krog sebe, kako sejejo ljudje krompir, koliko je Cajnarjev oves lepši od drugih, kako mastito je stopal po stezi grajski oskrbnik, kako je prihlačal mlinar k rakam, zazijal, se stegnil pa jo krenil proti krčmi. Ob pogledu na mlinarja je stari Strehar vzdihnil. Potlačil si je v vivčku tobak, enkrat krepko pljunil pa zagodrnjal: — Prokleto beraštvo.

Sem od gozda je zaslišal korake. Obrnil se je. Prihajal je berač — star, razcapan. Tudi on je vlek iz pipe. Na nosu pa so mu čepeli preprosti naočniki.

»No, Janez, kako pa je kaj!« ga je nagovoril Streharjev ded. »Kam pa, kam?«

»Kam neki. Na delo. Kam čem drugam?«

»Kam na delo?«

Berač se je nasmehnil. — »Povsod, kjer se kadi iznad streh in kjer binglja

smrečica nad vrati. Če ti je prav, pa malo pri tebi posedim. Do poldne je še dolgo.« je pripomnil pa iztrkaval pipo.

»Le sedi, no. Dal bi ti za pipo, da bi kadil, pa sam nimam, razun malo prahu.«

»Pa si ti mojega natlači, na.« — in berač Sova mu je pomolil poln mehur. — »E, tobaka pa ne manjka.«

»Lej si ga no.« se mu je čudil Streharjev ded, — »tebi ni nič hudega!«

»Čemu neki? Kadar zazvoni poldne, pa jo po hišah mahnem. Tukaj dobim juhe, tam kaše ali kruha, zopet drugje štrukljev, da jih še ne pojem ne.«

»Kaj praviš, štrukljev!« se je čudom čudil stari Strehar. »Pri nas jih ne vidim nikoli na mizi, še o Veliki noči ne.«

»Ker si osel, kakor si bil od nekda. Trudil in ubijal si se na vse kriplje za otroke, pa kaj imaš zdaj od tega? Revščino! Jaz pa nisem nikoli nič delal, po svetu sem se klatil, zdaj pa živim kakor grof. Malokateri dan mine, da bi si ne nabral še za en frakelj ali dva.«

»Hm, to bi pa znal tudi jaz!« je Strehar prikimal z glavo. »Jaz revež pa dobim komaj ob nedeljah za en frakelček.«

»Kaj je tako lakomna?«

»Ne, da bi dejal — alj prosim te:

raztrgana bajta pa štirje otroci — in kolikrat še nje doma ni.«

»Ti si pa res ne znaš pomagati. Kar z doma pojdi! Dobro tarnati te naučim — pa boš na stara leta preskrbljen.«

»Kaj pa poreče k temu hči?«

»Naj reče, kar če! Ti zase glej.«

Opoldne je prignal Strehar gosi domov. Hči kajzarica ga je prijazno sprejela. Posedli so z otroki vred za mizo. Moža ni bilo doma, hodil je v grajsčino delat.

Gospodinja je vtila v skledo krompirjevo juho. Starec je zajel par žlic pa vstal od mize.

»Kako, da ne marate, oče,« se je čudila hči, »kaj ne boste jedli?«

»E, zmeraj krompir in nič drugega kakor krompir.«

»I, kaj naj pa skuham?«

»Stari Sova mi je pravil, da dobiva po hišah štrukljev, da mu ostajajo. Tudi za žganje si naprosi, da ima več ko dovolj. Daj mi kakšno malho, pojdem še jaz po hišah.«

Hči je osupnila, a črhnila ni besedice, da bi otroci ne slišali. Poslala je najmanjšo hčerko po žganje, sama pa je stopila v kuhinjo, da bi zamesila za štruklje, dasi so jih imeli le o praznikih.

To je prva slika, zdaj pa pride druga.

se spleča in daje delavcu cenejše meso.

Tako piše socialni demokrat; seveda tega ne bodo socialni demokratje ponatisnili, ker jim ne paše v njih kramo.

Kako kvarna je odprava colnine na pridelke, katere poljedelec doma pridelal, nam spričujejo Zedinjene države. Da bi ljudske mase v republikanski stranki obdržala, je ameriška vlada odpravila na uvoz živil iz Kanade vso colnino in odprla meje živini. Posledica tega je, da se na tisoče ameriških farmerjev v Kanado izseljuje, ker ne morejo konkurence s Kanado vzdržati. Samo lansko leto se je izselilo v Kanado 100.000 ljudi iz Zedinjenih držav, in to po veliki večini sami kmetje. Da pomeni izguba toliko čvrstih, delavnih moči za narodno gospodarstvo ogromno škodo in da bo imelo to postopanje ameriške vlade za bodočnost skrajno slabe posledice tudi za tržno ceno, o tem je tudi ameriška vlada že na jasnem.

Mi smo zadnji, ki bi trdili, da je vsaka colnina na uvoz tujih živil in surovin na mestu, vemo dobro, da bi se dala tu in tam colnina odpraviti v korist avstrijskega prebivalstva, a da bi se meni nič tebi nič vsa colnina odpravila in kmeta naravnost v bedo poglatalo, to so stvari, ki bi se utegnile kruto maščevati nad vso ljudsko maso.

Ravno tako je popolnoma napačna trditev, katero širijo socialni demokratje in industrijci, češ, da je naša industrija zaradi tega tako zaostala, in se ne more na svetovnem trgu vzdržati, ker jo ovira colnina na uvoz živil, vsled katere imajo naši industrijski pridelki premalo olajšav pri uvozu v sosedne dežele. Ta trditev izvira iz popolne nevednosti o načinu, kako se sklepajo trgovinske pogodbe. Kdo more n. pr. Srbijo prisiliti, da mora ravno avstrijskim izdelkom pri uvozu dati večje prednosti in olajšave, kakor nemškimi, ako jej ponudi Nemčija pri uvozu srbskih pridelkov iste ugodnosti ali pa še večje, kakor naša država? Naša industrija ne trpi pod colnino, ki je naložena na uvoz tujih živil, pač pa vsled tega, ker nima avstrijski industrijec tiste podjetnosti in energije, kakor jo ima nemški ali pa angleški. Avstrijski industrijec hoče imeti že poprej dobiček v žepu, predno je svoje blago na trg postavil!

Pač pa smemo nasprotno reči: kakor štiti našo domačo industrijo visoka colnina na tuje izdelke, s tako pravico sme tudi avstrijski poljedelec zahtevati, da štiti colnina domače poljedelstvo!

Draginje torej pač ne povzročuje naša agrarna politika, pač pa drugi faktorji; vedno večje povpraševanje in uporaba poljedelskih in industrijskih izdelkov dviga ceno in ž njo se dvigajo tudi produktijski stroški. V tem »perpetuum mobile«, v katerem se sukajo današnje gospodarske razmere, pa ne smemo enostransko presojati naše poljedelstvo, ker utegne tako početje naše poljedelstvo in ž njim vred našo industrijo pokopati.

To je resnica o draginji, ne pa brezumne agitatorične fraze socialne de-

mokracije, ki gre zgolj za tem, da ljudstvo nahujša!

Sestanek slovenskega katoliško-narodnega dijaštva v Domžalah.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos priredilo katoliško narodno dijaštvo sestanek, o katerem moramo reči, da je krasno in vsestransko uspel. Z vspehom je zadovoljno naše dijaštvo, zapolnilo pa tudi ljudstvo v Domžalah.

Letošnji prireditvi se je stavilo mnogo zaprek. Predvsem bi se moral vršiti enakomerno minole dni katoliški shod slovenske in hrvaške mladine v Ljubljani, ki je bil vsled grozeče epidemije v južnih deželah v začetku preteklega meseca odgojen. Treba je bilo v najhujši naglici misliti na poseben dijaški sestanek z ožjim namenom in izbrati za to pripraven kraj. Med tem pa so nekateri pododbori S. D. Z. na minolo nedeljo nastavili razne prireditve z igrami, katere je bilo težko preložiti. To je zadržalo marsikaterega dijak, da ni prišel na skupni sestanek. Zato tudi letošnji sestanek ni imel namena manifestacije slovenskega katoliškega dijaštva. Imel bi zbrati naše dijaštvo na občni zbor »Slovenske dijaške zveze«, na zborovanje sekcij in na abiturientski sestanek. Na resnih zborovanjih naj poda dijaštvo račun svojega dela v preteklem poslovnem letu in napravi načrte za prihodnje. To se je tudi vesno izpolnilo. Toda po naklonjenosti naših vrlih Domžalcev, zlasti preč. g. župnika do katoliškega narodnega dijaštva sta se oba dneva, posebno še nedelja spremenila v slavnostna dneva, kakoršnih menda še niso veliko videle lepe Domžale in odkrito rečeno slovensko katoliško dijaštvo razun v Ljubljani in Zagrebu še nikjer in nikdar ni doživelo.

Velik del dijaštva je prišel v Domžale že v petek popoldne, največ udeležencev pa se je pripeljal v soboto zjutraj. Bili smo nemalo presenečeni, ko nas je v soboto zjutraj na kolodvoru sprejela množica dijaštva in nas v vznesenih besedah pozdravil vlč. g. župnik Franc Bernik. Po odzdravu predsednika S. D. Z. iur. A. Ogrizka smo se podali v veličastni in z zastavami okrašeni Društveni dom, kjer so se imela vršiti zborovanja. Tudi s cerkve in mnogih hiš so vihrale zastave v znamenje, da Domžalci vedo ceniti pomeh zavrednega katoliškega dijaštva.

Občni zbor »Slovenske dijaške zveze«.

Otvoril ga je v soboto ob 10. uri popoldne predsednik iur. Ogrizek. V svojem nagovoru je povdaril, da je društvo skončalo šesto poslovno leto, ki ni bilo nič manj plodovito kot prejšnja.

Iz poročil odbornikov, podružnic in pododborov povzemamo, da je štelo društvo tri podružnice in dva samostojna pododbori, štajerski in ljubljanski. V okrilju društva so obstojali tudi trije organizacijski odseki in dva narodno - obrambna. Na splošno je bilo letos društveno delovanje bolj mirno. S. D. Z. je le malo stopala v javnost, tem intenzivneje pa gojila tiho podrobno delo. Med šolskim letom so se člani posvetili delu v odsekih, organizacijski so skrbeli za naraščaj, določili vsebino

koledarčku za leto 1911/12, izdali potovalno listino in razposlali stanovanjske pole, narodno - obrambni pa poprijeli v tujini teoretično in praktično za narodno - obrambno delo. Nar. - obrambni odsek v »Danu« je proučeval češko narodno - obrambno delo, oni v »Zarji« pa razvil izredno živahno delovanje med graškimi katoliškimi Slovenci. Obilo posla so imeli njegovi člani z ljudskim štetjem, »Kresu« so oskrbeli nad 40 predavanj (med temi so jih imeli tovariši iz »Zarje« 30) in dva tečaja in s pomočjo »Slov. Straže« prvi slovenski oder v Gradcu. Sodelovali so pri ustanovitvi in vodstvu za graške slovenske služkinje prevažnega društva sv. Marte. V precejšnji meri je tudi zaslug tega odseka, da so dobili letos Slovenci v Gradcu svojo lastno hišo. Odsek je obrnil svojo pozornost tudi na Zg. Štajersko. V enem kraju je že ustanovil knjižnico, v drugem stori to jeseni. Tovariši iz »Danice« so skrbeli kakor vsa leta doslej tudi letos za dunajsko »Stražo«. Predavali so v njej skoro vsako nedeljo in ji pomagali pri vseh javnih nastopih.

V počitnicah se je koncentriralo delo S. D. Z. v podružnicah in pododborih. Številni sestanki, predavanja in vpriporitve narodnih iger pričajo, da se je dijaštvo zavedalo svoje naloge na domačih tleh. Podrobnejše poročilo prinese o tem delu »Zora«.

Knjižnic je štela S. D. Z. dvanajst. V šestih, ki jih je pregledal knjižničar, je bilo skupno 1622 knjig, i. s. leposlovnih 1347, znanstvenih 275, čitateljev je bilo 445, prebralo se je 4200 knjig.

Dohodkov je izkazal osrednji blagajnik 2470 K 60 v, stroškov 2184 K 26 v. Prebitek znaša 286 K 34 v. Ako prištemo še društvene tirjatve v znesku 518 K 71 v, je S. D. Z. ob koncu poslovnega leta 1910/11 aktivna z 805 K 5 v.

Novi odbor se je konstituiral takole: Predsednik: iur. Fran Jež; podpredsednik: agron. Anton Bernik; 1 tajnik: iur. Gvidon Zbašnjik; 2. tajnik: theol. Janko Kete; blagajnik: iur. Lovro Bogataj; 1. knjižničar: iur. Franc Maršič; 2. knjižničar: iur. Anton Čizman; 1. odborniški namestnik: vet. Franc Samec; 2. odborniški namestnik: iur. Anton Leskovec. Preglednikom sta bila izvoljena iur. Franc Detela in theol. I. Zaločkar.

Po naklonjenosti podpredsednika S. K. S. Z. preč. g. Smolnikarja, je dobilo društvo jako lep in primeren prostor v »Ljudskem domu«, kjer bosta odsej poslovala društveno tajništvo in ljubljanska knjižnica S. D. Z.

Letošnji občni zbor v Domžalah utegne postati pomenljiv za nadaljni razvoj društva, ker se je na njem sprejel društveni poslovnik, ki ga je izdelal poseben odsek v »Zarji«. Poslovnik vsebuje zlasti določila glede razmerja med podružnicami oziroma pododbori in osrednjim odborom in daje navodila vsem društvenim organom za poslovanje. Zato bo gotovo povzročil, da bo društveno delovanje še bolj solidno kot je bilo do sedaj. V to pa Bog pomagaj!

Občni zbor so brzojavno oziroma pismeno pozdravili gg. deželni odbornik dr. Lampe, dr. Franc Kotnik in dr. Janko Kotnik, kaplan Šmit iz Smlednika in kaplan Vauti s Koroškega in bogoslovca V. Šček in Butkovič iz Se-

kave. G. deželni odbornik Lampe je poslal sledeči pozdrav:

Po temi viharja zasije črez plan Danica, Zarja in svetli Dan, pobegni grdoba v močvirnat kal, nebeška svitloba je naš ideal.

Zborovanje v sekcijah.

V soboto popoldne je zborovalo dijaštvo v sekcijah. V literarni sekciji je najpreje phil. Mazovec na splošno orisal naše literarne razmere in potem pokazal, kje naj iščejo naši mladi literati vzorce svojim pesmim in spisom, na kar je predaval cand. prof. Puntar o problemu pesniške oblike in podal nekoliko zanimivih opazk k svojemu referatu v letošnjem Koledarčku katoliškega dijaštva.

V organizacijski sekciji so se obravnavala vprašanja organizacije.

To popoldne je počastil v Domžalah zborujoče dijaštvo s svojim obiskom prevzvišeni gospod knez in škof dr. A. B. Jeglič. Presvetli se je pripeljal iz Ljubljane, si ogledal in spremstvu vlč. g. župnika Društveni dom in pri tej priliki milostno nagovoril več akademikov in abiturientov.

Pozdravni večer.

Ob 8. uri zvečer so se zbrali udeleženci sestanka na pozdravnem večeru, ki so ga priredili abiturienti. Prostorna dvorana Društvenega doma je bila polna dijaštva. Bilo nas je gotovo poldrugi sto. Večer je otvoril abit. Janko Fabjan, vodil pa starešina »Zarje« dr. Česnik. Razun abiturientov so bili navzoči vlč. g. domači župnik, tajnik V. L. S. dr. Božič, številni starešine akademskih društev in mnogo aktivnih akademikov in bogoslovcev. Navdušeno je tukaj pozdravil dijaštvo kot bodočo katoliško inteligenco slovenskega gosposkupnika. Povdaril je, da se bolje pač ni mogla proslaviti obletnica blagoslovljenja Društvenega doma v Domžalah kot s sestankom katoliške dijaške mladine. Z mojstrskimi besedami je orisal razvoj kat. akad. organizacije, ki se je pričel z »Danico« in dosegel lanskoto leto »Dan«, in ono prvo dobo, ko so »Daničarji« edini med slovenskimi akademiki odločno kazali svoje katoliško prepričanje. Vznese besede govornikov so prevzele vse navzoče, in ko je končal, mu je priredilo dijaštvo prisrčne ovacije. Govorili so še: Za »Zarjo« predsednik iur. Ogrizek, ki je sporočil tudi pozdrav prevzvišenega g. kneza in škofa dr. Jegliča, za »Danico« predsednik iur. Masič, za »Dan« predsednik iur. Dular, v imenu bogoslovcev je pozdravil bogoslovec Šimenc, za akademični odsek Orla na Dunaju pa iur. Dostal. Med sviranjem slav. orkestra domžalske godbe in živahnim razgovorom nam je kmalu minil lepi večer, kakoršnih bi želeli našemu dijaštvu še mnogo.

Nedelja 27. avgusta.

Zjutraj nas je vzbudilo slovesno pritrkavanje, bil je najkrasnejši poletni dan. Dijaštvo in Orli so se zbrali na vrtu Društvenega doma in se podali z godbo na čelu pred Dom, kjer so jih pričakovali člani in članice Kat. izobraževalnega in podpornega društva z zastavo. Nato so se vršili pozdravi. Pozdravili so gg. župana M. Janežič in J. Dimc, prvi iz Domžal, drugi iz Depa-

II.

Bilo je po žetvi.

V krčmi T... i je sedel za mizo capin. Bil je porasel, oblečen v raztrgano kamižolo, na glavi pa je nosil bel, luknjičast klobuk. Pil je žganje. Čez nekoliko časa je prišel drugi »pobiralec«, bržkone še bolj razcapan. Na plečih je imel malho s kruhom. Stopil je naravnost v krčmo; ko pa je videl, da ni nikogar notri, je nagovoril krčmarja: »Vi, očka, koliko mi daste za te krajce?»

Krčmar je pomeril malho z očmi pa rekel: »Trideset vinarjev.«

»To je premalo. Kruh je kakor šartelj. Dajte mi štirideset.«

»Pa naj bo.«

Capin je vsul krajce v rešeto pa sedel za mizo.

»Zdaj mi pa dajte četrtinko žganega.«

Drugi vagabund mu je šepnil: »Zastonj si mu dal, stran si vrgel.«

»Zakaj me tikaš. Nič te ne poznam.«

»Hm,« se mu je smejal šnopsar, »tikaš se oficirji. Zakaj bi se pa midva ne, saj sva oba enaka.«

»Oho, jaz nisem, kar si bodi. Imel sem posestvo, pa sem ga pognal po grlu.«

»Poglej mi v usta,« je pripomnil drugi potepin pa zazijal.

»Čemu? Nič ne vidim notri.«

»Kaj, nič? Kaj ne vidiš tam vrteča se kolesa? Saj sem spravlil noter mlin na štiri kamne.«

Capin se je zakrohotal ter odkril:

»Ti si pa ptič! Mojster si, prav res!«

»No, vidiš, pa se jeziš, ker te tikam!«

»E, nič, na pij,« je ponudil steklenico potepuhu-mlinarju.

»Ga pa bom.« Krepek je nagnil, obrisal si mustače pa podpira se si glavo z levo roko je vprašal tovariša: »Kaj pa s tabo?»

»Zdaj je že še. Kaj bo pozimi, ne vem.«

»E, kaj tisto,« je odkimal mlinar. »Če bo kaj več snega palo in pritisne hud mraz, ukradem nekaj — pa bom preskrbljen. Saj ni nič hudega v »luknji.«

Tovariš se je ozrl: »— Ne govori takih reči na glas.«

»Zakaj neki ne? Saj je res tako!«

III.

Pršelo je kakor iz goste megle. Pihal je moko-mrazen veter. Htel sem iz cerkve domov. Pred vrati je čakal name visok, bradat mož. Obledo je imel sicer obnošeno, vendar pa še ni bila preslaba.

Odkril se je, rekoč: »Prosim za kakšno podporo.«

Videti mu je bilo, da je tvorniški delavec brez dela. Segel sem v žep in mu dal dva krajcarja.

Mož me je pomeril z očmi, potem mi predrzno zabrusil v obraz:

»Kaj je to milodar zame?»

»Ali se Vam premalo zdi?»

»V taki hiši bi imel dobiti vsaj gol-dinar,« je pripomnil osorno.

»Za božji čas, kaj vendar mislite?»

sem ga osupel zavrnil, »prihaja vas na dan trideset do štirideset, jaz sam pa ne zaslužim vsak dan goldinarja.«

Capinu je zablistalo v očeh: »Nimate! Kdo Vam bo verjel! Veseli bodite, dokler hodimo prosit, kadar pride mo drugače,« stisnil je pest — »gorje Vam!«

Obrnil se je, zaloputnil z vrati pa odšel.

Mar ni bil to komunist?

In teh je več kakor si kdo misli.

Pu dohtar Taučarju šedesetletno.

»Kam pa, gespud dohtar, iz taka furja? Kam pa?« ustavu sm u pundeik zjutri gespud dohtar Taučarja na Slu-

venskem trge, ke je letu kar čez tiste grede preke ta noumu Zabjeke in use ročce pumandrou pud nugam. »Al se jm tku medj, de nimaja časa jt lepu pu pot, ke je tku lepu iz peskam pusuta in kere se puslužujeja usi pušten lde, pa če sa prou dohtari?»

»Kaj men mar pot, pušten lde in dohtari, ke se m pa tku medj, de nimam časa gledat kam stopem. Če u kej škode zavle mene, ja um pa plaču, sam nazaj me nekar na drž, ke vidiš, de se m tku strašn medj.«

»Mende ja na guri voda?»

»Voda ne, ampak u men guri use ud same jeze, kokr videš!«

»Videm ja, de neki ni prou. Al sa murde jezen, ke sa učeri tulk za šlampanca vn zmetal za nhna šedesetletnca?»

»Kua šlampanc! Mi s ga lohka prvošma, hvala Bogu.«

»Kua jh je pa pol tku razsrdi in razical, de zdej bezlaja kar čez trava in ročce?»

»A še nis vidu današnga »Jutra'«?

»Ki ga čm pa videt? Tri solde na dam zajnga, ke ni ureden, druh m ga pa tud nubedn na pukaže. Glih kedr dubim paprikašep u nem zavit, tekat m pride pred učj, drgač pa nekol.«

»Na, pa ga tle puglej; pa hitr, jest nimam časa!«

In gespud dohtar Taučar je preiku »Jutr' iz varžeta in m ga pumulu pud nus.

»Kua pa pumen ta črna packa glih

Ije vasi v imenu svojih občin, predsednik Orla J. Kovač, gđc. K. Jančigajeva za ženski odsek, končno še vlč. g. župnik v imenu župnije. Odzdravil je predsednik »Zarje« iur. Ogrizek, nakar se je uredil sprevod v cerkev. Prvo je šlo Kat. izobraževalno in podporno društvo z zastavo, za njim je korakala godba z dijaštvom, zaključili so sprevod domači Orli. Cerkev, ki je bila slavnostno okrašena in so gorele v njej električne luči, se je kmalu napolnila do zadnjega kotička z dijakii in domačim ljudstvom. Globoko zamišljen govor je imel član »Zarje« phil. I. Cankar. Številni dijaški zbor je pel pod vodstvom abiturienta Jovana Nedvedovo mašo »K Tebi srca...«

Po sveti maši se je vrnil sprevod v Društveni dom, kjer se je pričel v veliki dvorani

VI. sestanek kat. narod. abiturientov.

Dvorana polna občinstva, spredaj možje, žene in dekleta, zadaj Orli in dijaštvo. Sestanek je vodil kot predsednik abit. Viktor Masič, pomagala sta mu kot podpredsednika abit. Ovsenek in kot zapisnikar abit. Jaklič. Abit. Jan. Fabjan je predaval o »Apologetiki in dijaštvu«. Povdaril je potrebo in veliki pomen te stroke za dijaštvo in posredno za ljudstvo in označil smeri, v katerih se mora gibati. Upoštevati mora človeški razum, voljo in srce, pa bo s pridom vršila svojo nalogo. Abit. Drago Arlič je govoril o socialnem delu dijaštva. Orisal je polja, kjer tudi dijaštvo že lahko poprime za delo za bližnjega. Abit. Maks Jovan je predaval o slovenski moderni glasbi. V prvem delu svojega predavanja je skušal z deli novjših slovenskih glasbenikov dokazati, da je naš narod v veliki meri sposoben, da goji cerkveno in posvetno glasbo v najfinejših oblikah, v drugem je pa opozoril na pomanjkljivosti in napake, ki jih imamo priliko povsod slišati po cerkvah in izobraževalnih društvi in kako jim odpomoči. Predavanja so bila vsa tri jako dobra in bi bilo le želeči, da jih predavatelji objavijo. Po vsakem predavanju je bila debata, ki se žalibog vsled prekratko odmerjenega časa ni mogla povsem razviti. G. dež. odbornik dr. Pegan, ki je prišel na zborovanje z gospo soprogo, je pozdravil v imenu S. L. S., združni komisar dr. Lovro Pogačnik za predstavstvo Zveze Orlov. Prevzvišenemu g. knezu in škofu dr. A. B. Jegliču se je odposlala udanostna brzojavka, za katero so zborovalci navdušeno glasovali. Brzojavno oziroma pismeno so pozdravili zborovanje »Hrvaški kat. dijački savez« iz Zagreba, »Česká liga akademická« iz Prage, poljsko kat. akad. društvo »Polonia« na Dunaju in bogoslovca V. Šček in I. Butkovič iz Sekave.

Veselica.

Po popoldanskem duhovnem opravilu se je pričela v spodnjih prostorih in na vrtu Društvenega doma veselica. V veliki dvorani so vprizorili abiturienti z gđc. H. Pukeljstajnovi in M. Turkovo v ženskih vlogah A. Medvedovo žaloigro »Za pravdo in srce«. Predno se je vzdignil zastor za igro, je pojasnil phil. Mazovec občinstvu vsebino igre in naslikal njeno zgodovinsko ozadje. Igra je dobro izpadla. Poleg režiserja,

ki mu gre pač največja zasluga, moramo pohvaliti vse, ki so sodelovali. Vsi so se vrlo potrudili, da je igra uspela v splošno zadovoljnost. Po eni sami skupni skušnji v Domžalah, pomeni taka predstava precej. Končno moramo pohvalno omeniti izborni maske zlasti pri možkih osebah, ki jih je napravil g. Ogrič, brivec iz Ljubljane.

Za veliko zanimanje, ki ga je vzbudil sestanek našega dijaštva v Domžalah in okolici in celo v Ljubljani, priča najbolj mnogoštevilni obisk predstave. Že pol ure pred začetkom so bili vsi sedeži razporedeni in zasedeni, galerije pa natlačene polne.

Po predstavi se je razvila na vrtu ob zvokih slavne domžalske godbe in petju domačega pevskega zbora pod vodstvom g. župnika neprisljuna prista zabava. Trajala je cel večer, dokler ni zadnji kamniški vlak odpeljal večino tujih gostov proti Ljubljani.

S tem je bil spored lepega sestanka izčrpan. Le težko so zapustili naši dijaški prijazne Domžale. 26. in 27. avgust 1911, ki so ju tako lepo preživeli med gostoljubnimi Domžalci, jim bosta pač ostala v vednem spominu.

Zahvala.

Slovensko katoliško narodno dijaštvo se najpristrčneje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je sestanek v Domžalah 26. in 27. avgusta t. l. tako lepo uspel. Posebno se čuti dolžnega, da izreče zahvalo preč. g. župniku Francu Bernik, za njegovo izredno prijaznost in gostoljubnost, nadalje vsem posestnikom v Domžalah, ki so okrasili svoje hiše in dali dijaštvu na razpolago lepa prenočišča, gg. županoma Mateju Janežič in Janezu Dimc, Kat. izobraževalnemu in podpornemu društvu in telovadnemu odseku Orel za lepi sprejem in krasen sprevod, slav. slov. glasbenemu društvu »Ljubljana« in g. organistu Jakobu Flisu in končno vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri prireditvi.

— Za slov. kat. nar. dijaštvo: iur. Fr. Jež, t. č. predsednik S. D. Z. — Viktor Masič, za abituriente.

Idrijske novice.

i Proračun za leto 1910 bo kmalu ugotovljen. Kakor je znano, je bil vložen ugovor proti proračunu za l. 1910, kakor ga je bilo sestavilo županstvo in sprejel občinski odbor v seji 11. novembra 1909. Deželni odbor je deloma ugodil pritožbi. Mestna občina se je pritožila na upravno sodišče. O pritožbi se je vršila razprava 4. aprila 1911, o kateri je izdalo upravno sodišče razsodbo, ki jo objavljamo v prevodu, ker je tudi o tem predmetu svojčas mnogo pisal »Slov. Narod« in »Naprej« ter se je stvar pogrevala tudi ob zadnji državnozborni volitvi, kakor bi bil deželni odbor ravnal pristransko.

i Razsodba upravnega sodišča. Št. 3788 iz 1911. Upravno sodišče. V imenu Njega Veličanstva cesarja! C. kr. upravno sodišče je pod predsedstvom c. kr. senatnega predsednika Truxa in v navzočnosti svetnikov c. kr. upravnega sodišča Malnič, Krupský, dr. Weingarten in dr. Sachs, zapisnikarja c. kr. svetn. tajnika barona pl.

Glaser, na pritožbo mestne občine idrijske proti odločbi deželnega odbora vojvodine Kranjske z dne 3. marca 1910, št. 4257, zadevajoči občinski proračun za leto 1910, razsodilo po javni ustmeni razpravi dne 4. aprila 1911, in sicer po zaslišanju referentovega poročila kakor tudi izvajanj dr. Franca Novak, odvetnika v Ljubljani kot zastopnika pritožbe in protiizvajanj dr. Ivana Šusteršič, odvetnika v Ljubljani, kot zastopnika tožene oblasti kakor tudi c. kr. finančnega nadsvetnika dr. viteza pl. Oppolzer, kot zastopnika soudeženega c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji: Izpodbijana odločba se razveljavi radi pomanjkljivega postopanja glede znižanja postavke za popravilo poslopij. V ostalem se pritožba kot neutemeljena zavrne.

i Razlogi razsodbe. Občinski odbor idrijski je v svoji seji dne 11. novembra 1909 ugotovil proračun za leto 1910 glasom § 66. obč. reda in sklenil v pokritje po § 68. obč. reda nepokritih izdatkov 50%no doklado na hišnonajemnijski davek in 90%no doklado na ostale direktne davke. Na pritožbe, vlozene od c. kr. rudniškega ravnateljstva, dalje Franca Oswald in tovarišev ter Ivana Kavčič, je deželni odbor z odlokom z dne 3. marca 1910, št. 4257, s tem, da je črtal, oziroma znižal pet proračunskih postavk, znižal skupno potrebnostno leta 1910. za znesek 21.025 K in v pokritje primanjkljaja potem dovolil s pritrditvijo c. kr. deželne vlade v Ljubljani pobiranje 40%ne občinske doklade na hišnonajemnijski in 75% na ostale direktne davke. V kolikor vidi pritožba mestne občine idrijske v izpodbijani odločbi deželnega odbora kršenje občini zakonito zagotovljene avtonomije in pravice svobodnega odločevanja glede uprave občinskega imetja in ugotovitve občinskega proračuna, je sodišče ta ugovor kot neumesten zavrnilo iz istih vzrokov, ki jih je natančneje razložilo v današnji razsodbi, št. 3789, glede letnega računa (glej zadnjič v »Slovencu« objavljeno razsodbo). Nadaljnji ugovor pritožbe, da je deželni odbor upravičen le podeliti ali odrediti svojo v § 79. obč. reda (zakon z dne 11. maja 1888, dež. zak. št. 14) priznano potrditev, ne pa znižati od občinskega odbora sklenjene višine doklad, tudi ne najde v zakonu nobene opore. Zakaj po petem poglavju obč. reda je občinski odbor poklican le v toliko nalagati občinske doklade, v kolikor so potrebne v pokritje potrebščine, ki se pokaže iz občinskega proračuna, in posebno po § 73. se kaže pravica občine, nakladati davke, omejena na občinske potrebe, ki nimajo pokritja po § 68., s čimer je jasno povedano, da je obdavčenje le tedaj in v toliko opravičeno, v kolikor se gre za resnične izdatke, za pokritje resničnih potrebščin upravnega leta. Iz tega izhaja, da je deželni odbor, kakor hitro zniža gotove postavke občinskega proračuna, oziroma iz občinskega proračuna izloči, v kar je kot višja instanca postavno poklican, tudi opravičen, znižati od občinskega odbora sklenjene doklade primerno zmanjšani potrebščini.

Glede od deželnega odbora odredenega črtanja, oziroma znižanja petih postavk občinskega proračuna za 1910

temelji razsodba upravnega sodišča na naslednjih izvajanjih:

1. Postavko 12.000 K za vzdrževanje mestnih poslopij je deželni odbor znižal na znesek 2000 K, češ, da o vprašanju, ali in kako naj se popravi mestno poslopje št. 509, ni še sklepa občinskega odbora. Temu nasproti je konstatirati, da je občinski odbor v seji 11. novembra 1909 glasom zapisnika sklenil, še ne dovršeno prezidavo hiše št. 509 s okritjem zavarovati, da ne bo dalje škode trpela vsled vremenskih vplivov, in v ta namen postaviti v občinski proračun za 1910 znesek 10.000 kron, za vzdrževanje ostalih mestnih poslopij pa 2000 K, skupno torej 12.000 kron. Ako je torej deželni odbor znižal to postavko iz 12.000 K na 2000 K iz tega vzroka, da ni občinskega sklepa o tem, ali in kako naj se hiša št. 509 zgradi, temelji izpodbijana odločba v tem oziru na dejanski podlagi, ki nasprotuje zapisnikom in jo je bilo torej v tej točki razveljaviti po § 6. zak. z dne 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 iz 1876. 2. Črtanje zneska 1000 K za nakup stavbišč, 3. znižanje postavke 3000 K za podporo revnih visokošolcev iz Idrije na 2000 K, in 4. črtanje v prid učnega osobja na sedaj podržavljeni realki v Idriji postavljenega zneska 8485 K. Glede teh treh postavk ugovarja pritožba izpodbijani odločbi le s stališča umestnosti ter ne trdi, da bi navedene postavke izdatkov temeljile na kakih obveznostih občine. Deželni odbor je bil torej upravičen pri presojevanju teh treh postavk kot višja oblast svobodno postopati. V tem oziru torej izpodbijana odločba po § 3, lit. e, zak. z dne 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 iz 1876, ni podvržena presojevanju upravnega sodišča. 5. Postavko 540 K za zvišanje plač mestnih uslužbencev je deželni odbor črtal z ozirom na še vedno veljavno službeno pragmatiko, ki določa v odst. II., da sklepa o premembli te pragmatike občinski odbor. V tej točki je spoznalo upravno sodišče pritožbo neutemeljeno, ker občinski svet ni napravil posebnega sklepa o zvišanju plač posameznim uradnikom. Deželni odbor, ki je mogel v slučaju kake pritožbe proti posameznim postavkam, če niso zapadle obveznosti občine, te postavke svobodno odobriti, je bil tudi opravičen, v posebnem slučaju kot podlaga svoji odločbi zahtevati predloženje posebnega sklepa, ki izrečno preminja plače po službeni pragmatiki. Če se končno ugovarja, da deželni odbor ni, predno je izdal izpodbijamo odločbo, zaslišal mestne občine idrijske, in sicer ne občinskega odbora, ne občinskega predstojnika o predmetu pritožb, oziroma o vzrokih, iz katerih so se grajane postavke sprejele v občinski proračun za 1910, je temu nasproti odvrnil, da so bile uvodoma navedene tri pritožbe vložene pri pritožbojoči se občini sami, ki se je obširno o predmetu izjavila v poročilu z dne 8. januarja 1910, št. 25, s katerim jih je predložila deželnemu odboru. Razven tega je glasom predloženih spisov deželni odbor o tej sporni zadevi povzročil še druga poizvedovanja potom občine, tako, da je imela v zadostni meri priliko, da brani svoje stališče. Tudi v tej točki je torej pritožba neutemelje-

na sred »Jutra«? Al je spet kej kunfesceran, de sa mogli pol zamazat.

»Vosu, al na znaš brat? Al na videš, de je pud ta packa nadrukan: dohtar Ivan Taučar, rojen 28. avgusta 1851?«

»Lej no šmenta! Sej res! Kua sa se pa spet zameri Roženkaukem Mihate, de jh je tku napackou? Al je spet placrespehtar tle kej u špil in je Mihata nakajfu preke nm, kokr je tekat, ke sa ga pol tužil?«

»Tist na vem, če je gespud Ribnkar pr tem kej u špil. Pa tu men tud nč am na grč. Jest čm zavle tega ubrajtat iz Plutum Mihatom, pa je aus.«

»Prou maja! Kar ene par nej mu jh prmažeja, de u mou zadost, pa uta kvit.«

»Jest na um nč nega mazu; jest ga um dau zdela na paragraf; pa nej se sudniki iz nim fretarja, jest se na um. Jest mam družga dela zadost.«

»Tist maja pa tud prou! Al, na ker paragraf ga pa mislja ubest?«

»Zavle razžalejna moje pristne Pulanske nature, z usm dobrem in slabem stranmi, kokr piše »Jutr« sam.«

»Pa u držal tu? Mislja, de u držal? Al čutja iz tem, de je pud en črn flek zapisu nhn ime, de je nhna pristna Pulanska natura kej žalena?«

»Luba duša! Puglej no; a sm jest tak! A nism ud nog du glave in čedn mužakar« in gespud dohtar Taučar je stopu tri šrite ud mene preč, de sm s ga lohka bulš ugledu.

»Na usaka viža; prou čedn muža-

kar ud nog du trebuha in ud vrh trebuha do vrh glave,« prtrdu sm jest.

»Kar je res, tu je pa res.«

»Za kua pa glih ud nog do trebuha in ud vrh trebuha do vrh glave? Za kua pa ne vs, skuzinskuz?«

»Zatu, ke trebuh jh pa le majhn kazi. Trebuh jm vseglih mal preveč naprej sil, kokr de b tou mt zmeri in pouosd ta prva beseda.«

»Kua? Moj trebuh t ni ušeč? Moj trebuh je ja moj ta nar več naruden punos! In tega m čš ti sfausat?«

»No, nej nekar na zamerja! Jest se na trebuhe glih prou pusebn na zastopem. Uni morja že bi vedet.«

»Še ena rec čez moj trebuh, pa um djau prec še tebe na paragraf.«

»Sej pravem, de nej nekar na zamerja; trebuh je pr men pustranska reč — — —«

»Pr men pa ne! Zamerki s tu; de še midva na prideva naskriž! Dons sm že tku natanknen zavle »Jutra«, zdej me čš pa še ti tle neki zafrkavat.«

»Jest jh na mislem prou nč zafrkavat! Buh na dej! No, pa zavle tistga fleka u »Jutre« se tud ni treba jezeti, sej murde je mou Miha dobra vola — — —«

»Dobra vola dol al gor! Tak, kokr me je »Jutr« prnesu, nism biu jest nekol in na bom nekol. »Jutr« je naredu iz mene ena fegura, pouhna črneh madežu, in tu je heđu, prjatu Pepe! Ti na veš, kuku je tu heđu! Ti na veš, kuku tu čluveka pr src prime!«

Ie gespud dohtar Taučar se je tku inak sturl, de je začeu tam na sred Sluvskega trga ihtet.

»Nč nej s nekar tega tku h src na ženeja! Kdu pa u dondons, u čase bunk in batin, tku ubčutliu in se za usaka reč cmiru?«

»Usaka reč! A je tu usaka reč? Pumis! Pepe: Gespudi ukul »Sluvenca« gvišn nisa moj prjatl. Črnil sa me u »Sluvenca« in drge pred ldmu na use mugče viže; al tku pučrnu me pa še ni nkol nubeden pred ldmu, kokr me je Plutu Miha tlela u »Jutre«. Puglej me: a sm še čluvek pudobn? A ni use, kar je na men vabliuga, pučrnu, de sm zdej pr svet glih tak ket Lucifar? Pa use tu mu še ni blu zadost! Ta mrcina t gre, pa se pu vrh tega še norca dela iz mene in prau ne sam, de sm pristna gurejnska natura, ampak de sm u d kriet. Prjatu Pepe: kua prauš ti na tu? A s ti mene že kerkat vidu udkritga? U cerku na hodm, de b se mogu udkrivat. Če pridem u kašna kancelija, ustanem pukrit; de b se pa ke drge udkrivu, tega m pa na duvuluje moj »pristn značaj«; iz ena beseda: jest ni sm nekol udkrit — — —«

»Kua pa, gespud dohtar; murde je mou pa Roženkaukem Miha nuč u misleh; pu noč sa pa mende ja udkrit?«

»Kaj še! Du sojga pedesetga leta sm spau udkrit, tu je res; al za moja pedesetletnca m je moja gespa ena tku lepa šlofmicna naheklala, de ja nubedn u Iblan nima večtake. Še mestn grb m je not naštikala, ke sma se že tekat troštal, de um žepan — — —«

»Ja, putemakm pa Roženkaukem Miha nima prou, če trd, de sa udkrit. Pol je pa tu res sama hedubija. Pol se

pa jest na čudm, de sa se tku zjezl in de ga mislja ubest na paragraf.«

»No viš! Take rči m naprej meče, men, dohtar Taučar, in tu še clu za šedesetletnca! A ni tu ena nasramnast, ena velika nasramnast?«

»Kaj na u nasramnast! Sevede je tu grdubija, ja naraunast nagraußen je tu; pa kua pa čma? Miha mende še zmeri zavle tiste tožbe na nh jeza kuha.«

»Ja, pa tu še ni use! Ta grdoba prau še pol nazadne, de sm gspude Ivane Hribari, ke je biu še žepan, zmeri na stran stavu. Jest, pa na stran stavu! Al sm jest za na stran stat? Pepe, ti puvej! Na stran stat me je spodu učitel u šul, kedr sm biu žleht; pa tekat sm biu še utrok. Na stran stujeja tak lde, ke nisa za nubena raba, ne pa jest, ke sm za usaka reč za punucat. Jej-deta, ti na veš, kuku mene tu gifta. Če b zdela dubu Mihata u roke, tu ga zdubim, ket utrobe. Zatu pa morm brž letet na sudnija, de me na u jeza menila. Pa prec ga morja gor puklicat, pa zašit, de u pounu, kdaj sm jest na stran stavu. — Oh, zjoku b se člouk! Snuč sm biu še tku dobre vole, ke m je gespud dohtar Kokal tku lepu deklameru, de sa usm navzočem kar ud brade kaple, čm rečt: souze benglale, dons pa taka jeza. Brž tožt, družga m na kaže in zdela prec tožt, dokler me še jeza kuha; zatu pa na zamer, de te zapestim. Pa zdrou ustan

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

na. Dunaj, 4. aprila 1911. Truxa l. r., Glaser l. r.

i Pogoreli so torej na celi črti idrijski naprednjaki, ki so se po nasvetu svojih juristov pritožili na upravno sodišče. Upravno sodišče je razveljavilo samo odločbo glede 10.000 K, ki naj bi se porabile za očitje zidu pri hiši št. 509, da bi ne škodovala vremenske nezgode zgradbi, kolikor je stoji. S tem pa naprednjaki niso prav nič pridobili, ker ne smejo za teh 10.000 K nadaljevati zgradbe, kakor so se široko ustili, ko so najprej slišali o izidu pritožbe na Dunaju. Sicer pa je dalo stavbo okriti že županstvo prej, da ne trpi zid, za kaj drugega pa ni mogoče porabiti omenjenih 10.000 K, ker županstvo dne 11. novembra 1909 ni imelo ne kakega načrta ne troškovnika, kako naj se porabijo ti tisočaki. Beseda streha je padla od liberalne strani tedaj sploh le v ta namen, da bi prišli do denarja za čitalnico, pa ni nič pomagalo. Deželni odbor je dobil zadovoljenje za neštete napade zlasti v »Slov. Narod«, — uselja pa se je idrijska občina. Povejte, koliko nepotrebnih stroškov so naprednjaki prizadejali občini! Ali bi ne bilo prav, če bi jih sami poravnali?

i Na c. kr. rudniški ljudski šoli so nastavljene naslednje nadomestne učne moči: Gosp. Leopold Kerne in gđna Karla pl. Koschin, Apolonija Zupanc, Marija Tušar, Marija Sinkovec in Frančiška Mačkovšek.

i Idrijsko okrožje Orlov priredi v nedeljo, dne 10. septembra t. l. okrožno telovadbo v Zireh s sledečim sporedom: Ob 9. uri zjutraj sprejem gostov; pozdravni govor pred Društvenim domom; skupni odhod od Društvenega doma v župno cerkev k sv. maši ob 10. uri; točno ob 12. uri skupno kosilo, nato telovadna skušnja; ob 3. uri pričetek javne telovadbe, pri kateri se proizvajata tudi »moreška«; po telovadbi prosta zabava. Sosednji odseki se bratsko vabijo k obilni udeležbi.

i Načrti za klavnico stanejo lepo vsoto 3800 K. Smo pač bogati vkljub lepim dolgovom. Bivši župan Šepetavec je izjavil pri zadnji občinski seji: »C. kr. rudnik je danes še visoko aktiven in to priliko je treba izrabiti!« Dostavili bi le še ponižno vprašanje: V čigav prid? Liberalci so to priliko v tem smislu izrabljali, da je občina vedno globlje ležla v dolgove. Še sedaj bi radi zgradili mestno klavnico na kredit, tako, da bi dolg še višje narastel, in bi občina še obresti ne zmagovala, če bi šlo s c. kr. rudnikom slabše.

i Na c. kr. čipkarskem tečaju se zopet prične pouk v nemščini, trgovskem računstvu in knjigovodstvu začetkom tega meseca. Na tečaju se pripravljajo posebno izurjene čipkarice za vsprejem v c. kr. osrednji zavod za žensko domačo industrijo na Dunaju, kjer se potem izobražujejo za učiteljice na c. kr. čipkarskih tečajih. In res je bilo doslej tja poklicanih že lepo število tukajšnjih absolventinj, ki sedaj delujejo kot učiteljice na čipkarskih tečajih na Kranjskem, Goriškem in Primorskem. Seveda ni vsaka učenka tukajšnjega tečaja tako srečna, da bi bila poklicana na Dunaj, a tudi tem ni v škodo, kar so si pridobile na tečaju. Saj si vendar prisvoje toliko znanja, da potem lahko vstopijo v razne trgovine kot prodajalke, oziroma blagajničarke. In gotovo je boljše, če si to ali ono dekle poišče službe v kaki trgovini, kakor pa da doma za bore krajcarje po ves dan presedi pred čipkarsko blazino ter si na ta način nakopije kruto morilko jetiko, ki zahteva ravno pri nas med dekleti vsako leto toliko žrtev. Zato je le želeli, da se za tečaj priglase dekleta v kar največjem številu ter si tako pomorejo do boljše bodočnosti.

Jeseniške novice.

i Ureditve planin je bila velika naloga, ki smo jo mislili s pomočjo novozvoljenega občinskega odbora letos izpeljati, kolikor bi se bilo dalo. Zato smo delali na to, da se volitve hitro izvršijo. Tako Jeseničani, kakor tudi Hruščani in Planinci trijo zaradi tega veliko škodo. Ako so tudi takoj sedaj volitve, tega dela na jesen ne bo mogoče izvršiti. Tega so krivi naši Humrovci in socialni demokratje.

i V katoliško cerkev je bil dne 26. avgusta na Jesenih sprejet protestant Avgust Schober, sin tovarniškega delavca. Tako je vsa Schoberjeva družina zopet katoliška. Drugi člani so bili namreč konvertirali že prej. Lansko leto je prestopila hčerka Zofija.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Tržiške novice.

i Ponesrečil se je Ivan Klobučar, čevljarški pomočnik. Prišel je pozno v noč domov najbrže omračen po alkoholu ter tako nesrečno padel po stopnicah, da si je prebil črepanjo. Ne motimo se, ako trdimo, da je padel v grob kot žrtev nesrečnega alkohola. Zapušča vdovo s tremi otroci.

i Celovško okra. no glavarstvo je silno urno pri prepovedovanju slovenskih izletov. V četrtek se je izlet naših Orlov naznanil, v petek je že došla brzjavna prepoved na trški občinski urad in v soboto per ekspress pismena prepoved iz Kranja. Tako so se nemškutarji ustrašili izleta tržiskih Orlov v slovenski Podlublje. Niti k sosedom, v kraj zavednih Slovencev nam ne bi bilo dovoljeno poleteti. Ako ne letos, šli bomo prihodnje leto in če ne v kroljih, pa civilno. Pot čez Ljubelj je prosta in te nam tudi preskrbno glavarstvo v Celovcu ne bo zaprlo. Rado vedni smo le, če je isto glavarstvo tudi tako urno, kadar treba rešiti kako vlogo v prid zatiranim slovenskim koroškim bratom?

i Nagle smrti je umrla Neža Kemperle. 30. t. m. zjutraj je še zajtrkovala, kmalu potem se je mrtva zgrudila. Neprilavljena ni bila, ker je pogosto prejemale sv. zakramente.

i Priljubljena igra »Sv. Vid« se ponavlja 10. septembra popoldne. Natančnejši program objavimo prihodnji teden.

Vodovod za Kranj in okolico.

Vodovod za Kranj in okolico se je pretekli teden uradno pregledal ter se je dognalo potom merjenja, da dajeta oba studenca, ki sta zajeta, skupaj 17 s. l. v rezervar pri Tupaličah pa priteče na sekundo nekaj več kakor 11 litrov, to je na dan okroglo 1000 m³. Mesto Kranj in pri vodovodu udeležene vasi imajo skupaj 6330 prebivalcev, pride torej pri dotoku 1000 m³ na dan in osebo 158 litrov, množina, ki presega daleč vodno preskrbo po mestih, kjer se računa povprečno le s 100 litri.

Toplina vode, ki se je obenem merila, je znašala pri studencih 8,5° C, v zadnjem raztežilniku nad Poljarnarjem 9,5°, v hiši Mubija 10,5°, v rezervarju Tupaliče 11°, na Visokem 12°, v Britofu 13°, v Primskovem 14°, v stolpnem rezervarju 14,2° ter končno v Kranju na trgu 15° in v spodnjem delu mesta pri novem mostu 16° C; na drugi glavni progji v Šenčurju 15°, v Voklem 16,5° in v Vogljem 17° C; pripominja se, da je bil dan, ko se je merilo, zelo vroč, toplomer je kazal zjutraj ob 9. uri v senci na prostem 19° C. Razvidno je iz teh podatkov, da raste toplina od studenca nizzdol stalno, ni pa čudno, da je razlika proti koncu precej znatna, saj je n. pr. Kranj 16 km od studencev oddaljen; svet, po katerem je vodovod speljan, je skoraj izključno gramoznat ali skalovit. Vpliv zračne toplote, ki je letos še izvanredna, se zato v tem svetu tembolj kaže; gotovo je pa, da se bo tudi to razmerje še nekoliko zboljšalo, ko se bodo vodovodni jarki še bolj utrdili, kar pri takem svetu vedno nekaj let trpi.

Da bi se voda v stolpnem rezervarju kaj segrela, kakor se splošno misli, ne odgovarja dejstvom, saj je iz navedenih podatkov jasno razvidno, da je toplina vode v Primskovem skoraj enaka oni v rezervarju. Pripomniti je še treba, da niso te topline, ki so nastale letos pod najneugodnejšimi razmerami — velika izredna vročina in skoraj nič dežja — nič presenetljivega ter da so še vedno znatno manjše, kakor drugod po mestih, ne izvzemši Ljubljane, če se jemlje voda le nekoliko oddaljeno od glavne dovodne cevi. V glavnem mestu Saksonske, v Draždanah, potem v Hamburgu in še po drugih velikih nemških mestih znaša toplina vode v ondodnih vodovodih poleti nad 20° C; kakor razvidno, so to zadavne razmere pri tem vodovodu nasproti drugim precej boljše.

Tlak je pri vodovodu splošno ugoden, le v Tupaličah, ki je blizu rezervarja in še ne 20 m nižje od njega, se pripeti, da je ta tlak, če se jemlje nizzdol hkrati dosti vode, nekoliko slabjši; za dobivanje vode je to brez pomena, za slučaj ognja se pa zapre zasunek ali za Tupaličami ali na Visokem ter je potem za gašenje ves naravni tlak na razpolago. Za časa preiskave se je našel rezervar v Tupaličah (400 m³), in sicer ob 4. uri popoldne skoraj poln, stolpni rezervar v Kranju je pa imel ob pol 8. uri zvečer še 340 m³ vode, to je skoraj 200 m³. Vodovodni nadzornik je izjavil, da so vodne razmere v rezervarjih skoraj vsak dan enake. Iz tega sledi, da se je prebivalstvo že precej privadilo vodovod pravično vporabljalati, da ne troši po nepo-

trebnem in brezobzirno z vodo, kar se včasih drugod godi. Ta pametna uporaba vodovoda pride le prebivalstvu samemu v korist — misliti je predvsem na slučaj ognja — zato se mora taka obzirnost le pohvalno omeniti z željo, da ostane tudi nadalje tako. Pripetilo se je pa nekolikokrat, da je posegla vmes tudi ali nevedna ali pa zlobna roka, ki je spuščala vodo pred rezervarjem v Tupaličah, da je ta postal čisto prazen, vsled tega niso imeli ljudje vode; drugikrat se je našel zasunek za Tupaličami zaprt, tako da so ostale vse druge vasi in mesto Kranj brez vode.

Resno se svari pred takim početjem; prebivalstvo samo naj take svoje škodljivce izsledi in na pristojnem mestu ovadi.

Strogo je namreč prepovedano, na vodovodnih ceveh katerakoli dela izvrševati, hidrante odpirati izvzemši slučaj ognja, zasunek vrteti itd., vsa ta dela sme izvrševati le za to postavljeni vodovodni nadzornik, prebivalstvo naj se pa v svojem lastnem interesu ravna po navodilih nadzornika.

To velja ne le za predmetni vodovod, ampak za vse druge vodovode sploh, ker le tedaj je mogoče te potrebne in ljudstvu koristne naprave držati v takem redu, da so v stanu, svojemu namenu vedno dobro služiti.

Iz Litije.

Volivni imenik za trški zastop v Litiji je hitel sestaviti še stari župan, sestavlja ga je po stari metodi tako pomankljivo, da bi ga novi župan opravičeno moral umakniti. Ker se to ni zgodilo, so bili izpuščeni prisiljeni reklamirati. V seji prizivne komisije so bili reklamirani sprejeti v imenik proti protestu gospodov Svetca in Slanca, češ, »mi imamo stare pravice (katere pa niso nikjer zapisane) in po starih pravicah še pred 100 leti smo opravičeni biti sami med seboj.« No, ta je lepa. Mi pa še vedeli nismo, da so bili pred 100 leti že liberalci v Litiji.

Gospoda Svetec in Slanc sta se pritožila na glavarstvo. Kako bo glavarstvo odločilo, sklepamo že naprej, če povemo, da bo pri glavarstvu odločeval g. komisar Svetec, sin staroste Svetca. Ampak osmešili se bodo vsi skupaj. Konečno bo namreč odločevalo upravno sodišče.

S. L. S. se za ta boj kot tak ne briga, ker se volitve ne bodo udeležila; Litijčani bodo imeli take gospodarje, kakršne zaslužijo. Odvisni so pa itak od županstva! Kakšni gospodariji pa so, se vidi na vseh koncih in krajih. Litijški obrtniki jim bodo posebno hvaležni, ker po zaslugi trškega zastopa ne bo o sv. Mihaelu semnja v Litiji. Celo leto so imeli čas za napravo novega živinskega trga, pa se niso nič brigali. Sploh kamor postaviš te ljudi, je tako kakor taterman v koruzi. Za strašilo so še, za družega pa nič. Kako je gospodaril in koliko se je briga bilvi župan Slanc za občino, o tem prihodnjič.

Iz odborove seje S. K. S. Z.

Sklenilo se je:

Zveza si nabavi razglednice s sliko »Ljudskega doma«, ki se bodo prodajale v pokritje naraslih tekočih stroškov. — Pouk v kuhinjski šoli se začne že krog 15. septembra v istem redu, kot se je vršil prvi kurz. — Zveza proslavi spomin umrle predsednice Zvezinega ženskega oddelka, ge. Manfreda s tem, da se opravi drugo nedeljo v oktobru društvena maša na Šmarni gori. — Redna predavanja se začne s prvim torkom v oktobru in se bodo vršila deloma v mali, deloma v veliki dvorani »Ljudskega doma«. — »Ljudski dom« se slovesno blagoslovi in otvori dne 17. septembra o priliki Zvezine skupščine.

Skupščina S. K. S. Z.

se vrši v nedeljo dne 17. septembra od 3. do 5. ure popoldne v veliki dvorani »Ljudskega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila Zvez za Kranjsko, Štajersko, Goriško in Koroško. — 2. Poročilo Zveze Orlov. — 3. Poročilo o »Sl. Straži«. — 4. Organizacija: a) pevskih odsekov; b) gledal. odsekov; c) ženskih odsekov; d) odsekov za priredbo slovnice zbirke v društvih S. K. S. Z. — 5. Jugoslovanska Stokovna Zveza. — 6. Slučajnosti.

Vsa društva prosimo, da blagovolijo poslati k skupščini svoje zastopnike. Skupščina bo zelo važna radi organiziranja podrobnega dela v društvih.

Po skupščini zvečer otvoritve na predstava »Ljudskega odra«: »Divji lovec«.

Informacijske pole

so nam vrnila sledeča društva: a) na Kranjskem: Ajdovec, Besnica Zg., Bloke, Brdo, Brezje, Čemšenik, Črni vrh nad Idrijo, Črnuče, Dol, Dolga vas (Kočevje), Dravljica, Grahovo, Sv. Helena (Dol.), Horjul, Hrenovica, Hrušica, St. Jakob ob Savi, St. Janž na Dol., Jesenice, Ježica, St. Jurij pri Grosuplju, Kamna gorica, Kamnik, Komenda, Koroška Bela, Koprivnik, Kresnice, Sv. Križ pri Kort., Ledine, Ljubljana, Šentpetersko prosvetno društvo, Ljubljana, Šentjak, izobraževalno društvo, Ljubno, Logatec Gor., Loški potok, Manče-Lože, Mengeš, Mekinje, Mirna, Mokronog, Moravče, Motnik, Nevle, St. Peter na Krasu, Podbrezje, Podlipa, Podraga, Prežganje, Radeče, Rakek, Ribno, St. Rupert, Sela (Zagradec), Senožeče, Slavina, Soštro, Stranje, Suhla, Šenturška gora, Sinkov Turn, Škocjan (Turjak), Škocjan na Dol., Škofja Loka, Šmarca, Šmartno pod Šmarno goro, Šturje, Tomišelj, Trata, Tržišče na Dol., Ustje, Vavtvas, Vič, Vipava, Vrhnika, društvo rok. pom. Vrhnika, izobr. dr., Vrhpolje, Zabnica. — Na Štajerskem: Brežice, Dobrava, Frankolovo, Galicija, Gornjsko, Gradec (Kres), Hoče, St. Ilj, Sv. Jakob, St. Janž, Sv. Jodert, Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Jurij v Slov. gor., Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Jurij ob Taboru, Kapelje, Konjice, Kozje, Sv. Križ, Sv. Križ na Murskem polju, Sv. Lenard n. V. Ned., Sv. Marija Nazaret, St. Pavel pri Preboldu, Sv. Peter na Medv. Selu, Pilištanj, Staremberg, Studenci, Studenice, Šmartno, Tinje, Sv. Tomaž pri Ormožu, Sv. Trojica v Halozah, Vel. Nedelja, Vransko, Zavodnje, Zavrč, Zibika. — Na Goriškem in Primorskem: Ajdovščina, St. Andrež, Avče, Batuje-Selo, Biljana, Bilje, Deskle, Dolina, Gorica (Skalnica), Gorica (Katoliško delavsko društvo), Grgar, Kamnje, Kred, Kreplje (Gospodarsko društvo), Kreplje (Bralno društvo), Kronberg, Lokovec, Mačkovlje, Nabrežina, Osek, Podmelec, Rihenberg, Smast, Šebrelje, Škedenj, Škrbina, Šmarje, Temenica, Zatočmin, Zablje Vel. — Na Koroškem: Brdo, Celovec (delavsko društvo), Celovec (Zveza), Celovec (Bisernica), Dobrlavas, St. Janž, St. Lipš, Maloviče, Možica, Pliberk, Sveče v Rožu, Šmihel, Sv. Tomaž, Velikovec, Vogrče, Zitara vas.

Vsa društva, ki nam pole še niso vrnila, prosimo, da store to takoj. Ako bi se pola kateremu društvu ne bila dostavila, prosimo, da nam to takoj javijo, da jim pošljemo drugo.

Režiserski tečaj.

»Ljudski oder« v Ljubljani priredi na novem ljubljanskem odru v »Ljudskem domu« dne 14., 15. in 16. septembra t. l. tri dni v en kurzu za podeželne režiserje, voditelje iger in najboljše igralce in igralkice naših društev. V tem kurzu se bo podalo učenec vse, kar je treba, da igra uspe, bodisi glede študiranja igre, ali režije, zidave odra, kostumov, porabe kulis, lišpanja itd. Vse kar se bo teoretično razpravljalo, se bode tudi praktično pokazalo. Tečaj se vrši pod vodstvom strokovnjakov in je brezplačen. Vsak udeleženec mora imeti po en iztis dr. Krekove igre »Tri sestre« in mora še predno pride v Ljubljano znati eno ulogo, naj bo že katerakoli te igre. Pristop ima vsak član in vsaka članica vseh naših društev, ki so včlanjena v S. K. S. Z. Od posameznih društev se lahko oglasi do pet igralcev. Ker je število udeležencev omejeno, se bo oziralo to pot na tiste, ki se bodo preje prijavi in sicer v tistem redu, v katerem se bodo priglasili. Prijave je pošiljati najkasneje do 4. septembra edinole na naslov »Ljudski oder« v Ljubljani.

Pri priglasitvi naj se vpiše krstno in rodbinsko ime, rojstno leto, kraj rojstva in eventuelno šolsko izobrazbo. Udeležencem se bo poskrbelo v Ljubljani za ceno stanovanje in dobro ceneno hrano.

Dr. Jan. Ev. Krek,

t. č. predsednik S. K. S. Z.

Luka Smolnikar,

t. č. predsednik »Ljudskega odra«.

»Ljudski oder« v Ljubljani.

»Ljudski oder« priredi v letošnji sezoni, ki se otvori dne 8. septembra t. l., 20 predstav. Cene sedežev so se določile po 3 K, 2 K, 1 K 50 v in velika pretežna večina sedežev po 1 K. Stojlišča 40 v, dijaška stojlišča 30 v. — Izda se tudi abonent za 10 predstav, torej 2 bloka za celo sezijo. — En blok za 10 predstav stane 25 K, 18 K in 13 K. — Za enokronske sedeže se izda abonent samo za vseh 20 predstav in stanje za celo sezijo 12 K. Posebno na ta zadnji abonent

opozarjamo naša društva v okolici, ki bi pošiljala lahko redno svoje člane v svrhu učenja in študiranja za malo ceno dvajsetkrat k predstavam »Ljudskega odra«. Ako bi tistega, ki je kupil blok, ne bilo k predstavi, lahko za vsak slučaj odda za dotični večer vstopnico kakemu znancu. Z abonementom si lahko zagotovi vsak dober in lep prostor za celo sezono in prihrani par kron. Oglase za abonement je pošiljati po dopisnici na naslov »Ljudski oder«, Ljubljana.

Socialnodemokratska draginjska gonja v pravi luči.

Naša socialna demokracija je, kakor znano, ponižna dekla socialne demokracije v Nemčiji. In ker nemška socialna demokracija vedno poudarja, da povzročajo draginjo carinske postavke, pa avstrijski socialni demokrati gori od Adlerja pa doli do Mihata Čobala ne poznajo drugega zdravila proti draginji, kakor odpro naj se meje in draginje ne bo več! Kdor draginjskega vprašanja ne pozna, bo veroval vtihi publici socialnodemokratskih voditeljev, kdor pa draginjsko vprašanje pozna, se mora le smejati demagoški publici delavstvo slepeče stranke, ko se poteza za takozvano carine prosto trgovino.

Na Angleškem carine ne poznajo. A zato draginja ni nič manjša kot pri nas, za to že skrbé kartelisti in trustovski delavski izkoriščevalci, za katere nese ob volitvah, nagnan od svojih podkupljenih voditeljev, nerazsodni rdeči delavski volivec volivni listek v volivno posodo.

Kako lepo in prijetno mora biti življenje v tisti Angliji, kjer je odpravljena carina! Angleški poslanec Jesse Collings je spisal knjigo o reformi zemljišč na Angleškem. Tu se čita:

»Nahajajo se gospodarski učitelji, ki delajo na to, da bi svet veroval, da med vsemi evropskimi narodi mi Angleži najbolj napredujemo. Nekaj milijonov, ki so bogati, res srečno živijo. Kakšne razmere pa vladajo med drugimi sloji? Velik del se bori za najpotrebnejše življenjske potrebnosti; drugi del živi iz roke v usta, medtem ko je izpostavljen četrti del lakoti in pomanjkanju.«

Tako sodi Collings, ki dobro pozna razmere in ki sodi, da zato ker propada angleško kmetijstvo, nazaduje tudi trgovina. Zanimarjenje kmetijstva se bo še maščevalo pri angleški trgovini, ko se bo eksportna trgovina s mednarodni konkurenci potisnila s sedanje višine, kar se že deloma godi. Varali so se tisti, ki so upali, da se bo dvignil angleški izvoz osobito v Ameriko, ko so odpravili carino na žito. Napačno je mnenje, da obrambena carina zmanjšuje izvoz, kar dokazuje razvoj trgovine po državah z obrambeno carino.

V socialnem oziru so se razmere znatno poslabšale, ko so uvedli prosto trgovino. Kmetijstvo je propadalo, kmetje so se selili v mesta, kjer so delali konkurenco delavcem in povzročali, da so se znižale delavske plače. Angleška agrarna enketeta leta 1897. je jasno pokazala, da je učinkovala odprava carine na malega kmeta vse drugače, kakor so pričakovali zagovorniki svobodne trgovine. Število angleških malih kmetov vedno nazaduje. V 22 letih, od 1873. do 1895., se je znižalo za 60 %, medtem ko se je povečalo v Nemčiji. Ni dvoma, da mora dovesti propad angleškega malega kmeta do razsula države, kakor se je to zgodilo pred 2000 leti v mogočni rimski državi, kjer je tudi rimski veliki kapital uničil malega kmeta in z njim državo.

Ko so bojevali na Angleškem boj za odpravo carine, so agitirali tako, kakor agitirajo zdaj v Nemčiji in Avstriji. Po shodih, v časopisu in zbornici so zatrjevali, da se bodo pocenila živila in da se bodo zvišale plače. Angleži so zdaj bridko razočarani. Statistika namreč jasno dokazuje, da so bila živila na Angleškem, predno so uvedli carine prosto trgovino, cenejša kot so zdaj; tudi delavske plače se niso zvišale, kakor so upali.

Za odpravo carine se je najbolj zavzemal znani Cobden, ki so mu nadali ime prerok angleške proste trgovine. Cobden je vodil celo agitacijo in je zmagal, a sam je priznal, da se je zmotil s svojimi prerokovanji. Devet let potem, ko so odpravili na Angleškem carino, je pisal svojemu prijatelju Ashworthu o razmerah med drugimi:

»Žalostno je gledati obup revežev vsled cen kruha, ki mesto da bi padle, se še povišavajo... Zagotavljam, da večje bede pri tem stanju nisem videl. Delajo, a tedensko zaslužijo po 12 in tudi zgolj 10 šilingov. Cela delavčeva rodbina, mož, žena, trije ali štirje

otroci morajo živeti. Tolčejo suh kruh, a še ta stane 2½ d funt. Starši in otroci, zaviti v cunjé, so blede in izstradani. In to naj bi bila zlata doba kmetijstva?«

O tem seveda naši rdeči preroki ne pišejo. Ali jim morebiti niso znane posledice, ki jih je rodila carine prosta trgovina na Angleškem? Ali pa vidijo, a so slepi in nočejo videti, kar zna celi svet. Našim slovenskim rdečkarjem tega ne zamerimo, ker znamo, da ne zasledujejo tako govorov socialnodemokratskih voditeljev, kakor bi jih morali in črpajo vso svojo modrost iz »Arbeiterwille« in najkunjstnejši še morebiti iz dr. Adlerjeve »Arbeiter-Zeitung«. Adler pa dobro zna, česar iz svojih taktičnih razlogov ne pove, kakor tudi vé, zakaj da takih stvari ne objavi. In velika socialnodemokratska dunajska gospoda in morebiti celo Miha Čobal zna, kaj da je govoril nemški socialnodemokratski poslanec Otto Hué na mednarodnem rudarskem shodu v Londonu o razmerah na Angleškem. Po socialnodemokratski »Dortmunder Arbeiterzeitung« (št. 175. z dne 29. maja 1911) je govoril Hué tako-le:

»Revščina je v tej deželi napredovala do višine, ki je naravnost strašna. V nobenem velikem mestu nisem videl tako velikih množic popolnoma brez vsake posesti, ljudi zavite v cunjé (živahno pritrjevanje), nikjer nisem videl tako strašno veliko število zanemarjenih otrok ležati v cestnem blatu, kakor v Londonu (veliko vznemirjenje med Angleži), metropoli po pregovoru bogate britanske svetovne države!«

S tem člankom smo dokazali, da odprava carine na Angleškem draginje ni odpravila, marveč jo še povečala. Nič si ni opomoglo delavstvo, marveč po odpravi varnostne carine uničeni mali kmet je pomnožil vrste stradalajočega delavstva in potisnil je delavske plače nazaj. Živila se niso pocenila, marveč podražila, ker je za to skrbel že organizirani oderuh.

Tako je bilo na Angleškem. Kako bi pa bilo pri nas? Naši ljudje se že zdaj izseljujejo. A ko bi se uničil mali kmet, bi se kmalu izselil tudi delavec, ker bi bil naval na malo našo industrijo z dežele tak, da bi ljudje zopet delali za štiri groše na dan in živeli ob suhem kruhu in vodi.

To naj prouče »Zarjanski« modrijani; a tega ne bodo storili, ker so premalo razsodni, da bi kaj resno proučili, čeprav mrgoli zdaj v slovenski socialni demokraciji samih preučenih doktorjev. Njim je alfa in omega kar si izmislijo tisti dunajski judje, ki korakajo lepo skupaj ob vsaki najmanjši priložnosti z delavskimi izkoriščevalci, ki se v ganljivi ljubezni ravnotako potegujejo za odpravo carine, kakor rdečkarji, samo s tem razločkom, da znajo, če bi se le-ta uvedla, da bi bila oslabšana odporna moč delavčeva, oslabšana odporna moč kmeta, želi bi zgolj delavski in kmečki izkoriščevalci, veliki bogataši. To nam dokazuje angleški zgled, dokazuje Cobden in socialnodemokratski voditelj svetovnoznani Hué.

Razne stvari.

Sueški kanal je v prvem polletju 1911 prinesel svoji družbi 68,058.000 frankov dohodkov nasproti 68,098.000 frankom minulega leta.

Vojaški kapelniki na kolesih. Francosko vojno ministrstvo je dovolilo, da smejo vojaški kapelniki I. razreda in oni, ki so nad 45 let stari, rabiti na marših kolesa.

Nova iznajdba v zrakoplovstvu. Nekemu ruskemu aviatiku se je posrečilo konstruirati letalni stroj, ki se vzdrži v zraku, ne da bi se premikal dalje. Rusko vojno ministrstvo je ponudilo aviatiku za iznajdbo 17.000 rubljev.

Predsednik sodnega dvora napaden. Pred deželnim sodiščem v Krakovu je bila 31. avgusta obsojena 31letna Marija Klimczak zaradi tatvine na en mesec ječe. Ko je sodni predsednik proglasil skrito, je Klimczak potegnila iz obleke sdrob kamen in ga zagnala vanj. Zadel ga je v prsa. Zbescnelo žensko so komaj ukrotili.

Parnik zletel v zrak. Iz Stettina poročajo, da se je vsled eksplozije kotlov razletel vladni parnik »Strewe«. Kapitan, nek inženir in sedem mož je bilo ubitih.

Kolera v Italiji. Iz Rima poročajo, da je v Italiji 800 občin okuženih od kolere.

Vseučiliški profesor umrl. Izredni profesor za politično ekonomijo na dunajski univerzi dr. Ivan Komorzynski je umrl v Gmundnu.

Trgovina velikih držav. Angleško trgovsko ministrstvo priobčuje statistiko o trgovinskem prometu največjih držav na svetu v prvih petih mesecih leta 1911. z ozirom na enako dobo v pre-

teklem letu. Za Nemčijo se izkazuje 190 milijonov funtov šterlingov uvoza proti 180 milijonov v lanskem letu in 101 proti 102 milijona funtov šterlingov izvoza. Angleška je imela uvoza 237 proti 233 milijonov in izvoza 186 proti 170 milijonom. Ameriške Združene države: 134 proti 142 milijonov uvoza, 175 proti 137 izvoza. Avstro-Ogrska: 54 proti ?? milijonom funtov uvoza in 39 proti 38 milijonom izvoza. Italija: 59 proti 53 milijonom uvoza in 34 proti 33 milijonom izvoza.

Panika v brzovlaku. Ekspresni vlak Rim—Berlin se je preteklo sredo nenadoma ustavil v Matarellu, mali železniški postaji nedaleč od Tridenta. Med potniki je nastala precejšna panika, ko se je razširila govorica, da je nekdo umrl v vlaku vsled kolere. Železniški sprevodnik je namreč našel v nekem vozu mrtvega nekega potnika, vsled česar se je moral vlak po predpisih ustaviti na prvi postaji. Pozneje se je konstatiralo, da je omenjenega potnika zadela srčna kap.

Proti modli. V Milanu se je ustanovila liga družinskih očetov, ki ima namen, boriti se proti neumni modli.

Vohunstvo na Angleškem. Vsled strahu pred vohuni so v Londonu pomnožili straže pri municijskih skladiščih za dve stotniji.

Povodnji na Kitajskem. Povodnji v mnogih pokrajinah Kitajske zadnjih dni so napravile škode za 30 milijonov taelov. Okoli 50.000 ljudi je izgubilo življenje.

Samoumor berlinskega bankirja. V Berlinu se je ustrelil bankir Wiercher, lastnik banke Otto Ramdohr & Komp., ker je vsled ponesrečenih spekulacij izgubil vse premoženje.

Tihotapci. Ob holandsko-pruski meji so prišli na sled veliki družbi tihotapcev, s katero so bili v zvezi mnogi ugledni trgovci. Kot poročajo iz Kolina, je bilo mnogo oseb aretovanih, mnogo pa jih je pobegnilo.

Štajerske novice.

Š **Liberalni upl.** »Slov. Narod« od 30. avgusta prinaša na uvodnem mestu debelo tiskan dopis iz Celja: »Pred razpustom štajerskega deželnega zbora.« Člankar pravi, da je »imel te dni priliko govoriti z odličnim spodnještajerskim politikom o položaju v štajerskem deželnem zboru in da mu je ta »odlični« politik (najbrž gospod Alojzij) izjavil, da stoji stvari tako, da bo štajerski deželni zbor v kratkem razpuščen. Tudi najnovejši »Narodni List« prinaša to celjsko liberalno raco. Mi pustimo liberalcem to veselje, da bo deželni zbor razpuščen. No, v Gradcu imajo seveda hud respekt pred tem, kar zine kaka liberalna celjska butica. S. L. S. se ne boji ne liberalcev ne volitev.

Š **Narodnoobrambno enkele** priredijo liberalni akademiki 2. in 3. septembra v Celju. Med drugimi bo poročal nek Vane Radej tudi o »narodnoobrambni točki«. Državnozbornsko volitve. Mogoče zavzame absolutno narodna liberalna mladina stališče proti Narodni stranki, ki je kandidirala Südmarkovca Werdnigga proti rodoljubu dr. Verstovšek, ki se je v ptujskem okraju vezala s štajercijanci, ki je v Posavju prosila pomoči nemškega barona Moscona. Liberalni general Alojzij bo dobil gotovo močno brco, ker je pri volitvah preočitno paktiral z nemškutarji, socialnimi demokrati in Nemci. Verjemimo še danes, da se je to na »enketi« sklenilo.

Š **Škofijska sinoda**, ki se je vršila pod vodstvom Nj. ekscele. knezoškofa g. dr. Napotnika v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru od 28. avgusta do 1. sept. dopoldne, se je v vsakem oziru obnesla. Duhovniki so izročili knezoškofu lepo udanostno diplomu, ki so jo podpisali člani stolnega kapitlja in gg. dekanji.

Š **Osebnost vest.** Častiti g. Dragotin Gmeiner, župnik v Širjah pri Zidanem mostu, stopi s 1. septembrom v pokoj. Župnija je razpisana do 6. oktobra 1911.

Š **Posnemanja vredno.** Ob priliki škofijske sinode so za »Slov. Stražo« darovali duhovniki, stanujoči v dijaškem semenišču, 160 K. Srčna hvala!

Š **V Petrovčeh 10. septembra** Mladenci, ki gredo na slavnost Orlov in Zvez slovenskih mladeničev v Petrovčah, se naj iz Celja poslužijo savinjskega vlaka, ki vozi iz Celja ob tri četrti na 8. uro zjutraj, to je takoj po dohodu ljubljanskega in mariborskega vlaka.

Š **Konjice.** V nedeljo, dne 3. septembra, se vrši tu velika ljudska slavnost ob 3. uri popoldne v »Narodnem domu«. Govori poslanec dr. Korošec.

Š **Maribor.** Na veselici Katol. slov. izobraževalnega društva v Studencih pri Mariboru dne 3. septembra naj ne manjka noben zaveden Slovenec iz Maribora in okolice. Studenci so naša

predstraža; tukaj je mnogo slovenskega delavstva, ki se zaveda svoje narodnosti. Dajmo tem rojakom novega poguma! Vrši se veselica v gostilni g. Šau-perla ob pol treh popoldne.

Š **Velik deklški shod** bo 8. septembra pri Sv. Roku pri Šmarju. Udeležijo se ga dekleta iz šmarske, rogaške, ptujske, celjske, konjiške dekanije. Govorita naš organizator č. g. Gomilšek in Anica Kren iz St. Ilja. Ob 10. uri cerkveno opravilo, potem odmor in obed, po obedu pa shod na prostem.

Š **Iz finančne službe.** Prestavljeni so: finančni tajnik dr. Karl Dobrau od pristojbinskega oddelka okrajne finančne direkcije v Mariboru k uradu za pristojbine v Gradcu; finančni koncipist Oto Fischereider, davčni referent okrajnega glavarstva v Konjicah, k okrajnemu glavarstvu v Brežicah kot davčni referent; davčni oficial Ladisl. Jerše od davkarije v Ptuj k davčnemu referatu okrajnega glavarstva v Ptuj; davčni oficial Franc Ribitsch od davčnega referata ptujskega okrajnega glavarstva k davčnemu referatu okrajnega glavarstva v Judenburgu; komisarja finančne straže II. razreda Anton Pfeifer iz Lipnice v Gradcu in Josip Pogoreuc od finančne straže k finančnemu kontrolnemu vodstvu v Celju.

Koroške novice.

k **Velik mladeniški shod** priredi Slovenska kršč.-soc. zveza za Koroško dne 8. septembra pri Sv. Križu nad Sp. Dravogradom. Ob 9. uri bo slovesna sveta maša z nagovorom, potem veliki shod pod milim nebom. Priglasenih je več odličnih govornikov. Govorili bodo o pomenu našega patriotizma ter o nalogi slovenskega fanta na koroško-štajerski meji. — Čast slovenskega naroda zahteva, da bodi udeležba na tem shodu čim najobilnejša, da se tam položi nov temeljni kamen naši narodni, krščanski in demokratični organizaciji. Kdor torej utegne in more, dne 8. septembra t. l. naj pohiti k Sv. Križu nad Spodnjim Dravogradom, na shod koroško-štajerske slovenske mladine!

ZBOROVANJE DEŽELNIH IN DRŽAVNEGA ZBORA.

Korespondenca »Austria« poroča, da bodo pričeli zborovati deželni zbori 20. septembra do 7. oktobra, ker prične državnozbornsko zasedanje 10. oktobra.

NEMCI PROTI ITALIJANSKI FAKULTETI.

Nemška socialna stranka je sklenila, da najodločneje protestira proti ustanovitvi italijanske fakultete.

KDO POSTANE AVSTRIJSKI VOJNI MINISTER.

Iz Krakova se poroča, da postane avstrijski vojni minister baron Weigl.

POLONYIJEV SIN POSTAL ZOPET JUD.

Sin bivšega ogrskega justičnega ministra Julij Polonyi je naznanil judovski cerkveni občini, da želi prestopiti v judovsko vero. Njegov oče je bil jud, a je postal katoličan in pomažaril tudi svoje prvotno ime Pollak v Polonyi in nastopal v antisemitičnem smislu.

MAROČANSKE HOMATIJE.

Francozi so zelo vznevoljeni, ker so zasedli Španci Santa Cruz na podlagi neke stare pogodbe z Maroko. Francozi izjavljajo, da bo to neugodno vplivalo na nadaljnja pogajanja. — Nemci bodo priredili 5. t. m. velikanško parado svojega vojnega brodogra, paradi sledi vaja. Parade in vaje se udeleži 26 linijskih ladij, 5 oklopnih križaric, 8 malih križaric, 8 pomožnih ladij, 73 torpedovk, divizija min in brodogrje podmorskih čolnov.

DEMONSTRACIJE PROTI PODRAŽENJU ŽIVIL.

Izgredi zaradi podražanja živil se širijo po vsej Francoski ter so zelo resnega značaja. V mnogih provincialnih mestih je množica napadla in opustošila mesnice, pekarije in razne druge trgovine. Tudi v tržnicah je zelo živahno in iz marsikaterih krajev poročajo, da so razburjene gospodinjice uničile na trgu živila in polile z raznimi tekočinami, da so postala nerabna. Marsikje je došlo celo do krvavih spopadov s policijo. V St. Guentinu so nastali celo izgredi med množico in vojaštvom. Zvečer po končanem delu v tovarnah se je zbralo nad 4000 delavcev, ki so jih spremljale ženske, ter so drli pred hišo nekega specerijskega trgovca. Med potjo so razbili šipe številnih prodajalnic živil. Izgredi so trajali do polnoči. Veliki nemiri so bili tudi v Donaju in Somasseju, kjer so se v teku predvčeršnjega dne izgredi ponovili. V Domai-neju je več tisoč oseb, večinoma žensk,

napadlo tržiščno ter prisililo prodajalce prodati blago za zaželjeno ceno. V raznih krajih na Francoskem so se pridružili manifestantom tudi mesarji. V premo- govni pokrajini v Lensu so začeli stavkati tudi mesarji. Potom letakov so obvestili gospodinje, da ne bodo zaklali toliko časa nobene živine, dokler ne bo do živinski trgovci znižali cene. Tudi v Parizu samem začena vreti med žen- skami zaradi neprestanega draženja ži- vil. V zadnjih 14 dneh se je cela vrsta važnih živil močno podražila. — Iz Bru- selja poročajo, da se v mnogih indu- strijskih krajih v Belgiji, zlasti v oko- lici Monsa in Le Charleroi pojavlja in- tenzivno odporno gibanje proti nepre- stanemu draženju živil.

RUMUNSKI KRALJ NE OBIŠČE SUL- TANA.

Rumunska brzojavna agentura dementira poročilo, da se je ob obisku turškega prestolonaslednika razprav- ljalo tudi o obisku rumunskega kralja pri sultanu.

Izpred lukajšnje porote.

V zadevi Antona Roglja, ki je ubil svojega brata, kateri mu ni dal nikoli miru in mu vedno pretil ter ga zasra- moval, sta bili porotnikom stavljeni dve vprašanji in sicer prvo glaseče se na uboj, drugo pa na prekoračenje silo- brana. Porotniki so obe vprašanji zani- kali, na kar je sledila oprostilna sodba ter se je Rogelj izpustil iz zapore.

Poživljenost. Pri zaprtih durih se je vršila včeraj popoldne kazenska raz- prava proti Francu Jeschelnigu, 26 let staremu iz Obergrasa, nazadnje hotel- ski sluga na Bledu, ker je izvršil grd čin nad 9 let staro deklico vpricho njene- ga šletnega brata. Sodišče mu je za ka- zen prisodilo 5 let težke ječe.

S tem je končano tretje porotniško zasedanje.

Dnevne novice.

— **Draginja** je od dne do dne večja in sicer po celem svetu. Liberalci in soc. demokrati trdijo, da je draginja samo v Avstriji, zato ker je na živino in meso varstvena carina in skušajo javnost prepričati, da bi draginja ponehala, ako bi se carina odpravila in bi bil uvoz mesa in sploh vseh izdelkov iz tu- jine popolnoma prost. Sklicevali so se zlasti na Angleško, češ, glejte, kako tam jedo po ceni meso, ki ga uvažajo iz Ar- gentinije in sploh se ondi živi kakor v raji. Toda kmalu se je pokazalo, da to res ni. Ravnokar dohajajo namreč poročila, da tudi na Angleškem vlada čedaljevejša draginja, kljub temu, da dobivajo meso iz Argentinije! Ne samo to, izve se tudi, da je na Angleškem že precej časa življenje precej dražje ka- kor pri nas v Avstriji! Soc.-demokratski listi so torej ali lagali ali pa niso bili poučeni; kdor pozna soc. demokracijo, bo z veliko upravičenostjo domneval, da so se lagali. Draginja pa narašča tudi na Francoskem, tam kjer imajo to- liko besedo soc. demokrati, kjer imajo socialistične ministre in kjer nima kle- rikalizem nobenega vpliva na javno upravo! Ali na Angleškem in Franco- skem draži klerikalizem? In tudi na Francoskem je življenje dražje kakor v naši Avstriji, ki je po zatrdilu libe- ralcev in soc. demokratov »klerikalna od nog do glave«. Kaj pravijo na to go- spodje soc. demokrati in liberalci? Jas- no je, da je draginje kriv veliki kapital, ki se čedalje bolj centralizuje in v kar- telih organizuje ter cene čisto samo- voljno določuje. Danes je konsument postal popolnoma od veleprodaje odvisen. Soc. demokracija to ve, kljub temu se pa v draginskem vprašanju njen boj ne obrača toliko proti velekar- telom, ampak proti onim, ki splošne draginje niso krivi, ki sami pod njo trpe in morajo zato tisto malo, kar pro- ducirajo, tudi dražje prodajati, to so: mali in srednji kmet, mali in srednji obrtnik ter mali trgovci. Na te ščeva zdaj soc. demokracija, na Francoskem je aranžirala kar pogrom na male pro- ducente. Tudi pri nas pišejo soc.-demo- kratski in liberalni listi tako kakor da bi mogla revolta konsumentov zoper male prodajalce in kmetice draginjo odpraviti. Bodo videli, kakšne posledice bo taka gonja imela! **Mali producent še živi ne bo več na trg prinašal in pek- la mesar bosta trgovino zaprla — po- tem bo pa draginja kakor v egiptovski deželi!** Gospodje soc. demokrati in li- beralci naj obrnejo svoje oči tja, odko- der vse zlo res prihaja, od kartelirane veleprodaje. Ravnokar prihaja vest, da je novi špiritov kartel špirit podra- žil. Tega liberalci seveda ne vidijo in soc. demokrati, ti pa hujskajo naprej zoper kmeta in »klerikalizem«. Rajši bi se pridružili S. L. S., ki je v parlamentu vložila izboren zakon zoper kartele in bi podpirali njeno akcijo za povzdigo

kmečke produkcije! Ampak tega od so- cialistov ni pričakovati. Oni pravkar v »Arbeiterica« zabavljajo zoper podpore, ki jih je vlada dala avstrijskemu ži- vnostreju. Saj namen rdečkarjev ni, da bi draginjo odpravili, oni bi le radi uni- čili kmečki stan, pa ne vidijo, da če ga uničijo — kakor je uničen na Angleš- kem — bo tudi za delavce še slabše ka- kor je danes. **Stradajoče angleško de- lavstvo nas to uči!**

— **Tako lopovsko**, kakor soc. de- mokracija, ne postopa nobena druga stranka na celem svetu. V umazani »Zarji«, ki samo laže, opisujejo ginljivo ljudsko bedo, katero povzroča »veleka- pitalistovska druhal«, kakor pravijo. Že dobro, toda kdo pa je s to »veleka- pitalistovsko druhaljo« bolj zvezan kakor ravno soc. demokracija? »Wirtschaftli- che Zentrale«, koje duša je fabrikant Friedmann, za katerega je soc. demo- kracija na Dunaju v volilni boj šla, je izdala zdaj okrožnico na vse industrije, v kateri pravi, da so letošnje volitve za veleindustrijo precej ugodno izpadle kljub kratkemu času, ki je bil za agita- cijo na razpolago, to pa zato, ker je ve- leindustrija »nemajhno število kandi- datov uspešno podpirala«. Vsak pa ve, da so velekapitalisti na Dunaju šli v volilni boj za soc.-demokratske kandi- date kakor so sodrugi pomagali veleindu- strijskim kandidatom. Treba je pomi- sliti, da soc.-demokratske kase zelo sla- bo stoje, ker češki sodrugi ne nosijo več svojih grošev v dunajsko centralo. Zato nemški soc. demokraciji podpore zelo prav pridejo. In taki ljudje se drznejo pisati, da bodo oni draginji odpomogli! Le zmagi tolikih kandidatov veleindu- strije, za katere je soc. demokracija v boj šla, je pripisovati, da zdaj velekar- telisti tako nesramno povišujejo cene sladkorju, špirtu, petroleju in premo- gu. Soc. demokracija ni nič drugega ka- kor v velikem stilu organizirana od ka- pitalisov podkupljena, sleparska ban- da, ki vsako leto iz delavstva izžame nekaj milijonov, da se rede različni pa- rasiti. Danes se ti rdeči rowdiji drznejo v svoji ciganski »Zarji« takole ščuvati proti našim pristašem:

»Ve krščanske dame, ki ste že na svetu podobne samim svetnicam, pa poznate vsako spovednico in vsak prtič v frančiškanski in šenklaški cerkvi, pa pri svetem Jožefu in pri jezuitih in ste tisočkrat zdihovale čitajoče legende o svetnikih in svetnicah — ali vaše ne- beške duše kaj slutijo, kako je pri srcu živi materi, če posluša otroka: Mama, kruha! — pa ni pri hiši ne skorje, ne drobtine!«

Takega pisanja je zmožen edinole zavržen človek, ki je gotovo že prebil par let v kakem arestu, ker takih sub- jektov je dosti v soc. demokraciji. Kaj imajo naše pobožne žene in dame z dra- ginjo opraviti? **Morebiti marsikatera pobožna dama živi slabše kakor kak socialnodemokratski uradnik ali konzul- mar in morebiti se še marsikateremu rdečemu delavcu boljše godi!** Če je pa kakšna pobožna dama, ki se ji boljše godi, je gotovo, da je samo ona izmed njih veliko več delavskih solz posušila kakor vsa slovenska socialna demokra- cija skupaj! To pisanje »Zarje« je tako podlo, da ga je le kaka rojena zločin- ska natura zmožna. Ljudje, ki se od de- lavskih žuljev debele, naj le kar tiho bojo o »mami in otrokih, ki še skorje nimajo!« Tako pišejo, na tihem se pa sami sebi smejo in se smejejo ljudstvu, samo da njim ne zmanjka pečenke in pogače ki si jo pečejo iz delavskih grošev!

— **Gospodarska Zveza in »Slov. Narod«.** Nekaj časa sem si je izbral »Slov. Narod« za svojo tarčo »Gospo- darsko Zvezo«. Ni dolgo od tega, kar je pisal, da je škandal, da kupuje »Zveza« živino po Kranjskem in jo v Pulj pošilja in tako mesno draginjo povzroča, sedaj pa zopet pravi, da je škandal, da živino po Ogrskem in Hr- vaškem kupuje, namesto da bi denar v deželi pustila. Res pa ni ne to ne ono: »Gospodarska Zveza« ni več life- rant vojne mornarice in nima s to ži- vinsko kupčijo nič opraviti. Približno ista stvar je s kupčijo sena. Ni še te- den pretekla, da je »Narod« prijel »Zvezo«, češ da seno skupuje, in sicer po taki ceni, da bo imela sama par sto- tičev izgube in da bo vrhutega še v de- želi seno zmanjkalo. Predvčerajšnjim pa pripoveduje, da »Gospodarska Zve- za« kmete odira, ker je z njimi ob go- gati košnji napravila pogodbo, po ka- teri so kmetje dolžni njej meterski stot sena po 3 K prodati, dočim znaša sedaj cena 6 K 50 vin. Iz teh poročil se vsa- kdo lahko prepriča, kakšnega medveda »Slov. Narod« vsak dan svojim bra- cem natveza. Vse one pa, ki »Gospo- darsko Zvezo« obrekujejo, naj blago- vole naši somišljeniki »Gospodarski Zvezi« naznanijo, da bo z njimi primer- no obračunala. Med ono vrsto ljudi, ki so skušali »Gospodarsko Zvezo« ob

kredit pripraviti, spada tudi Gabrijel Jelovšek na Vrhniki, katerega »Zveza« zaradi častikraje toži.

— **Splošna zveza avstrijskih zadrug na Dunaju** priredi od 19. do 23. septem- bra t. l. v zborovalnici c. kr. kmetijske družbe na Dunaju I., Schauflegasse št. 6, zadružni teden s sledečim spore- dom: 19. septembra zborovanje o orga- nizaciji za vnovčenje živine. 20. septem- bra zborovanje o poslovanju zadrug. 21. septembra načelstvena seja »Sploš- ne zveze« in zborovanje članic »Splošne zveze«. 22. in 23. septembra zborovanje revizorjev. — Kdor se želi udeležiti tega zadružnega tedna, oziroma posameznih zborovanj, naj se zgleda pri »Zadružni zvezi« v Ljubljani, kjer so mu na vpog- led tudi posamezni referati.

— **Zapuščina Novak ne eksistira!** Iz Pariza smo dobili od avtentične strani sledečo brzojavko: Obširne vse- stranske poizvedbe avstrijskega posla- ništva v Parizu, generalnega konzulata v Marsellu, konzulata v Oranu in dru- gih avstrijskih konzulatov glede Nova- kove dedščine so imele povse negativne uspeh. Nihče nič ne ve o tej zapuščini, zlasti tudi ne francoska vlada, ki bi vendar morala vedeti za tako ogromno premoženje. Eno stoji: Premoženja, ki bi bilo za podedovati, ni nikjer. Ne ve se iz katerega razloga se je spravila v svet novica o tej fiktivni dedščini.

— **Za »Ljudski sklad«** so darovali meseca julija in avgusta: Dr. Zajec 60 kron. Po 40 kron: Presv. g. knezoškof, deželni glavar pl. Šuklje, dr. Pegan, dr. Lampe in g. Lončarič. Dekan Bizjan 30 kron. Dež. poslanec J. Lavrenčič 24 K. Po 20 kron: G. prošt Sajovic, dr. Grego- rič. Dež. poslanec Hladnik 15 K. Po 10 kron: Dekan Arko in Nagode, župnik Texter, vikar L. Smolnikar, g. Pelani, gospa J. Kos in dva neimenovana. Po 5 kron: Ravnatelj Traven, svetnik Ven- cajz, prelat Kalan, župnik Kalan, ne- imenovan. Po 4 krone: Ravnatelj Ka- stelic, I. Kregar in urednik Krhne. Po 3 krone: G. Mathian, dr. Mantuani in go- spodin Vider. Po 2 kroni: Ravnatelj Štrukelj, kanonik Čekal, gospa Babič, dr. Mal. Dr. Adlešič 1 K. — Prispevke sprejema: Tajništvo S. L. S., Mi- klošičeva cesta št. 6.

— **Slomškova podružnica za Vr- niško-logaški okraj** tem potom naj- uljudnejše vabi vse velečenjene članice in člane, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora »Slomškove zveze«, ka- teri se bo vršil dne 7. septembra t. l. v »Ljudskem domu« v Ljubljani. Poka- žimo torej vsi, da se zavedamo svojega zvanja in da korakamo po začrtani poti naprej. Pokažimo pa tudi, da se naše vrste množijo. Na svidenje! — Robert Ziegler, tč. predsednik.

— **Kanonično umeščen** je bil včeraj za novoustanovljeno faro Lom pri Trži- ču č. gosp. Jakob Ogrizek, župnik v Št. Lambertu.

— **Srednje šolstvo.** Suplent na ljub- ljanski realki Franc Paher je imenovan za pravega učitelja na državni realki v Mariboru, suplent na državni gimnaziji v Pazinu dr. Ivan Pregelj pa za pravega učitelja na državni realki v Idriji.

— **Utopljenec.** Dne 26. avgusta t. l. se je našel približno 30 do 40 let star moški utopljenec v Savi med Hrastni- kom in Zidanim mostom, katerega identiteta se do sedaj še ni mogla do- gnati. Je srednje postave, temnih las, rujavih brk, oblečen je bil v temno, caj- gasto obleko, obut v škornjah, katere se še tu hranijo v spoznanje moža. Denarja je imel pri sebi 12 K 74 vin. Znakov kaknega nasilstva ni bilo nobe- nih in se je isti le mogel ponesrečiti. Ako bi kdo zamogel kako pojasnilo dati, naj nemudoma to stori na občin- ski urad v Radečah pri Zidanem mostu.

— **Sokolci na Vačah** bodo imeli v nedeljo, 3. t. m. tombolo na živinskem sejmišču poleg Glazarjevega hleva. Naj pač noben naprednjak ne ostane doma. Pred občinskimi volitvami si ljudstvo rado ogleda može, ki bodo lovili gla- sove in hlinili vsakovrstno pobožnost in krščanstvo. Čujemo, da bo zopet pa- radiral oni sokol, ki je lani 26. marca stal na javnem trgu pokrit, ko je šla mimo njega velikonočna procesija z Najsvetejšim. V Litiji je bil pri sodišču oproščen.

— **V Radovljici** je umrl po dolgo- trajni bolezni v petek dne 1. septembra, obče priljubljeni gospod Alojzij Ferant, c. kr. davčni sluga, zapustivši 35 let star, mlado vdovo z dvema nepreskrb- ljenima otročičema. Njegovi, ob krsti na nenadomestljivi izgubi plakajoči ženi, izrekamo s tem pokojnikovi prija- telji in znanci naše odkrito sožalje, bo- dreči jo, ukloniti se usodi, kajti svesta si naj bode, da si je s svojo nadčloveško trudapolno vztrajnostjo ob bolniški po- stelji zaslužila ime: blaga žena.

— **Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku.** Iz Calumeta, Mich., poročajo: Dne 7. avgusta se je ponesrečil Ivan

Sterle v Superior rudniku C. He- družbe, ki je kakih 18 milj od Ca- meta. Nakladal je rudo v voziček, ki se odtrga od stropa dvanaest čevl- dolga in šest čevljev široka skala, pade na njega. Sterle je obležal tak- mrtve na mestu. Ivan Sterle je doma Most pri Ljubljani. V stari domovini pušča ženo in otroke.

— **Romanja na Sveto Goro.** Prej- smo od goriškega okrajnega glava- stva: Št. 19.963. Vsem prečastitim d- hovnim uradom političnega okraja g- riškega! Ker se ni že več dni poja- noben nov slučaj kolere v Trstu, je bi- to mesto zopet proglašeno za neokuž- no po koleri glasom odloka c. kr. n- mestništva od 21. avgusta 1911, št. IV- 514/75. Vsled tega razveljavlja se tuka- šnji odlok od 9. avgusta 1911, št. 19.2- s katerim se je prepovedalo romanje v Sveto Goro in na Grad blizu Miru. Romanje k omenjenim svetiščem je da- j dovoljeno; izključeni od roman- pa ostanejo do nadaljne odredbe prebivalci sodnega okraja koperskega. O tem naj se obvesti vernike. — C. k- okrajno glavarstvo. — V Gorici, dn- 31. avgusta 1911.

— **Učiteljski žepni zapisnik »Slov- škeve zveze«** naj se naroča obenem s šolskimi tiskovinami v »Katoliški Buk- varni«. — Opozarjajo se na to knjižico sl. krajni šolski sveti, šolska vodstva in vsi p. n. prijatelji »Slomškove zveze«.

— **Splošno zadovoljnost in hvalo** s- si že stekle od strani odjemalcev tam- burice, ki se prodajajo v korist »Sloven- ske Straže«. Naročajte samo iste! Nar- čila sprejema: »Slovenska Straža« v Ljubljani. Ceniki zastoj in poštnih- prostu.

— **Revizija ljudskega štetja v Trst** se izvede te dni; določeni so že prostori in imenovani vladni komisariji.

— **Iz Ribnice.** Pododbor »Slov. d- jaške zveze« za ribniško okrožje pri- redi v nedeljo 3. septembra v dvoran- hranilnice in posojilnice v Ribnici na- rodno igro s petjem »Rečka Andrej- čka«. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Cene: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 30 vin. — Predprodaja- vstopnic pri g. Slemenčevih in pri g- organistu, pred predstavo pri blagajni. — Vse prijatelje našega dijaštva kako- tudi naše somišljenike vabimo kar naj- vljudneje, da se udeležijo te predstave.

— **Poročil** se je danes v Pragi go- spod Alfonz Hrovatin z gđc. Mařenko Strosovo.

— **Podlublje.** Izlet v Tržič priredi- jo pevci kršč.-soc. delavskega društva v nedeljo, 3. septembra. Upamo, da na- iz Kranjske ne bodo zaprli, kakor so- zabarikadirali koroško mejo pred- kranjskimi brati. Na veselo svidenje v nedeljo v Tržiču! Izlet se vrši samo ob- lepem vremenu.

— **Nesrečna smrt.** V Dubrovniku se je 30. pret. mes. vračal pravnik J. Peti okoli 11. ure dopoldne od svoje za- ročnice. Na cesti se je pa zvalil na- težak voz poln peska in ga na lieu me- sta ubil. Za njim žalujejo oče, brat in sestra. Ranjen je bil tudi kočijaž in konja.

— **Klasična predstava v Železni- kih.** Katol. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 10. t. m., Grill- parzerjevo klasično tragedijo »Praba- bica« v popolnoma novem prevodu. — Društvo si nabavi za to predstavo tu- di nove kostume. To je letos že druga klasična igra pri nas. Na svidenje!

— **Osješka gledališka družba** se je z ravnateljem Fallierjem podala na gostovanje v Belgrad, kjer bo priredila več predstav.

— **Šlezki češki šolski Matici** v Opavi je neimenovani dobrotnik podaril 5200 K.

Tiščanje v prsih in utripanje srca se neredkokrat pojavi vsled nerednega odva- janja. 1/2 kozarca naravne Franc Jožef-ove grenčice zavžite vsakodnevno na tešče, povzroča hitrejšo krožitev krvi v spod- njem delu telesa in vpliva tako gotovo pomirjevalno na valovanje. »Franc Jožef-ovo« vodo, poroča znameniti dunajski zdravnik zaživčne bolezni, prof. dr. pl. Krafft-Ebing, je lahko zavživati, zažel- jeni učinek se pojavi že po nekaj urah.

NESTLÉ-jeva
moka za otroke
Priznana redilno sredstvo
Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.
Otvorje in odstranjuje otročjo drisko in blaznje črevesni katar.
Knjižica: Otroška hranilna zastava pri NESTLÉ
Dunaj I. Biberstrasse 11.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora za mladeniški tabor se vrši prihodnji ponedeljek, dne 4. septembra, točno ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Vsi gg. odborniki naj se seje zanesljivo udeležijo.

Ij Javna produkcija dramatične šole »Ljudskega odra« se vrši na mali Šmaren, v petek, 8. t. m., ob 7. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Vstopnice se dobe od ponedeljka naprej v Katoliški Bukvarni (Pred škofijo) na prodaj v predprodaji. Oglase za abonement je naslavljalati na »Ljudski oder«, Ljubljana. Ta večer bo prvi gledališki večer »Ljudskega odra«. Igrali se bosti dve igri (ena klasična in ena ljudsko-narodna igra), vmes pa se vrše prizori iz Göthejevega »Fausta« in Ossianovih narodnih pesmi in par deklamacij iz Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča. Spored je sestavljen tako, da bo nudil vsake-mu nekaj, najbolj literarnemu znanstveniku in priprostemu ljudstvu! Poskrbljeno je za resnost in smeh, pouk in zabavo! Opozorjamo, da je vstop med posameznimi točkami prepovedan in da bo tisti, ki bo prepozno prišel, moral čakati do konca dotične točke ali dejanja. Damam s klobuki na glavi je vstop v dvorano zabranjen! Natančni spored objavimo v ponedeljek. Sodeč po zanimanju, ki se javlja za to prvo predstavo »Ljudskega odra«, se je nadejati razprodane hiše.

Ij Podružnica Ljubljana I. avstr. društva državnih slug vabi k javnemu shodu državnih uslužbencev, ki se vrši v nedeljo, dne 10. septembra t. l., ob 3. uri popoldne v restavraciji pri »Črnem orlu« v Gospodski ulici št. 3. — Dnevni red: 1. Položaj državnih uslužbencev. 2. Dosega sredstev za olajšanje draginjskega pritiska napram državnim slugam. 3. Prosti predlogi. — Odbor.

Ij Koncert v prid mokronoškim in gabrskim pogorelcem, ki se je vršil na komarjevo nedeljo, dne 28. avgusta v hotelu »Bellevue« na šišenskem griču, je bil izborno obiskan. Nabirali so se milodari in dne 30. avgusta t. l. so se nabiralniki uradno odprli in se je sešel ves denar, nakar se je napravil zapisnik. Konstatiralo se je, da je bilo nabranega 185 K 45 vin. K okrožitvi gornjega zneska je dodala Kmetiska posojilnica 64 K 55 vin, tako da znaša vse skupaj 250 kron, od katerih se je odposlalo za pogorcele v Mokronogu 200 K, ostalih 50 K pa pogorelcem v Gabrjah. Zahvala gre vsem udeležencem, darovateljem in onim, kateri so se za to prireditev žrtvovali, da je naj-sijajnejše uspela, v prvi vrsti seveda g. restavraterju Zajcu.

Ij Umrl je Peter Weber, nadspre-vodnik južne železnice, danes zjutraj. Pogreb se vrši v ponedeljek ob 3. uri popoldne z Dunajske ceste št. 11 k sv. Križu. Naj v miru počiva!

Ij Football tekma S. F. K. Hermes, Ljubljana — H. Š. K. Concordia, Zagreb. Tekma se vrši na tivolskem travniku za bivšim dirkališčem, in sicer točno ob pol 5. uri popoldne.

Ij »Slovenske Filharmonije« popoln orkester koncertira jutri pod vodstvom g. kapelnika E. Czajaneke na vrtu, ob slabem vremenu v veliki dvorani grand-hotela »Union«. Začetek koncerta ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 vin.

Ij Konja splašila sta se včeraj na Tržaški cesti delavcu Jožefu Muhi in v diru stresla vse zaboje z voza, ki so bili naloženi. Konja so ustavili, ne da bi se bila pri tem pripetila kaka nesreča.

Ij Zaradi prepovedanega povratka je bil aretovan leta 1866. v Podjelšah rojeni ter v Mekinje pri Kamniku pristojni Franc Fajdiga, kateri je tudi sumljiv neke tatvine. Izročili so ga sodišču.

Ij Vrečo jabolk je danes ponoči nabrai na nekem vrtu na Dolenjski cesti nek delavec, ki je zaposlen v Grubarjevem prekoku. Predno pa je jabolka odnesel, je prišel v roko pravice.

Polei Orlov v Petrovče pri Celju.

dne 10. septembra 1911,
o priliki obnove zbor »Zveze sloven-skih mladeničev« in ustanovitve »Podzveze Orlov za Štajersko«.

Dnevni red:

Dopolodne:

Ob 8. uri sprejem kranjskih in šta-jerskih gostov na kolodvoru; pohod k svetli maši; zajtrk; odmor.

Ob pol 10. uri zborovanje v dvorani Društvenega doma; občni zbor »Zveze slovenskih mladeničev«; ustanovitev »Podzveze Orlov za Štajersko«.

Ob pol 12. uri obed za telovadce; vaja za nastop.

Popoldne:

Ob 2. uri večernice.

Ob pol 3. uri javna telovadba: pro-ste vaje, nastop naraščaja, orodna telo-vadba, moreška, rajalni odhod.

Ob 4. uri velika ljudska veselica: godba, petje, srečolov, streljanje na do-bitke, cvetličnjak, šaljiiva pošta, razni šatori, kavarna itd. itd.

Vstopnina k javni telo-vadbi:

Sedeži: 2 K, 1 K, 60 vin. Stojišča: 30 vin.

Naraščaj z izkaznico je vstopnine prost.

Vstopnina k ljudski ve-selici:

30 vinarjev.

Orli v kroju so vsake vstopnine prosti.

× × ×

Udeleženci s Kranjskega se pripe-ljejo z vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 11. uri 40 min. ponoči, iz Ljubljane ob 4. uri 50 minut zjutraj. Orli z Gorenjskega pridejo prejšnji večer v Ljubljano ter tam prenočijo. Za prenočišča se bo poskrbelo. Štajerski udeleženci se pri-peljejo z vlakom, ki odhaja iz Maribor-a ob 5 uri 45 min. zjutraj. Oba vlaka imata ob 7. uri 43 min. zjutraj iz Celja zvezo s savinjskim vlakom. Udeleženci torej ne korakajo peš v Petrovče, kakor se je pomotoma poročalo v »Slovencu« in »Straži«, ampak ostanejo na kolo-dvoru v Celju, odkoder se s savinjskim vlakom ob 7. uri 43 min. zjutraj odpe-ljejo v Petrovče, kjer je ob osmi uri sprejem na kolodvoru. Udeleženci iz šaleške in savinjske doline pridejo z vlakom, ki odhaja iz Velenja ob 5. uri 44 min. zjutraj.

Na zdar!

Pripravljalni odbor.

Kal. slov. izobraževalno društvo v SoSirem

vabi k

slavnosti blagoslovljenja novega

»Društvenega Doma« v Sostrem,

ki se vrši

v nedeljo, 10. septembra 1911.

SPORED:

Dopolodne:

1. Ob 9. uri sprejem slavnih društev, »Orlov« in drugih dobrodošliih go-stov pred »Društvenim domom«.

2. Ob 10. uri odkorakajo društva, »Bogomila« in »Orli« s sl. domžal-sko godbo na čelu v župno cerkev, kjer bo ob 10. uri cerkveni govor in sv. maša.

3. Po cerkvenem opraviu obhod slava društev, »Bogomile« in »Orlov« z zastavami in godbo na čelu mimo Zadvora nazaj v »Društveni dom«.

4. Pred »Društvenim domom« govor državnega in deželnega poslanca dr. Jan. Ev. Kreka.

5. Blagoslovljenje »Društ. doma«.

6. Godba, petje.

Po končani dopoldanski slavnosti obed v odkazanih gostilnah. Vsi, ki se žele udeležiti shoda, naj se prijavijo »Katoliškemu slovenskemu izobraže-valnemu društvu« v Sostrem vsaj do 6. septembra.

Popoldne:

1. Ob 1/2 3. uri v župni cerkvi litanije z blagoslovom.

2. Ob 1/2 4. uri začetek javne telo-vadbe.

3. Po telovadbi veselica z godbo in petjem.

Vstopnina k telovadbi in veselici 30 vinarjev za osebo. Orli v kroju vstop-nine prosti.

Vabljeni so vsi prijatelji krščansko socialne organizacije, »Orli«, krščanska društva itd.

Odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVNA POGA-JANJA.

Praga, 2. septembra. V praški de-želni hiši se že pripravljajo za to, da se skliče češki deželni zbor. Stoji, da se skliče češki deželni zbor 20. t. m. Seja bo zgolj formalna. Drugi teden septembra bodo zborovali zase češki in nemški poslanci. Knez Thun se vrne 8. t. m. zopet v Prago. Višjemu dežel-nemu maršalu knezu Lobkowitzu, nje-govemu namestniku dr. Urbanu, načel-niku češkega deželnozbornskega kluba dr. Skardi in voditeljem obeh vele-posedniških skupin obrazloži svoj spravi načrt. Ko razpravljajo vsi po-slanci o načelnih zadevah, se prično šele bistvena pogajanja v pododsekih narodno-politične komisije. Ministrski predsednik Gautsch pride 12. septem-bra v Prago, kjer ostane en dan.

KRALJ PETER V PETERHOFU.

Peterhof, 2. septembra. Včeraj ob 2. uri 30 minut popoldne so dospeli semkaj srbski kralj Peter, prestolo-naslednik Aleksander in princesinja Helena. Na kolodvoru so sprejeli goste car Nikolaj, carica in grška kraljica. Zaročnik je spremljal goste od Varšave

dalje. S kolodvora je carska dvojica spremila visoke goste v veliko palačo, kjer so se nastanili. Na vsem potu je delalo špalir vojaštvo.

BELGIJA SE OBOROŽUJE.

Dunaj, 2. septembra. »Neues Wie-ner Tagblatt« poroča iz Bruselja: Ob-oroženja se nadaljujejo. Vojni minister Hellebaut je imel včeraj v svoji vili blizu Litiha nekako vojno posvetovanje, na katerem so bili vsi višji častniki litiške posadke. Vojna uprava stavlja utrdbe ob reki Mozeli v popolno vojno stanje. V glavno orožarnico v Litihi je dospelo 12 mitraljez, 18 brzostrelnih topov in 1.800.000 patron. V vse mostove valonskih pokrajin so položili mine. Po-veljniki obmejnih postaj so prejeli za-pečateni povelja, ki jih smejo odpreti, ako nastanejo gotove slučajnosti. Vojni minister je ukazal, da se glavni stan druge kavalerijske divizije premesti iz Genta v Mons, kamor se premesti tudi generalni štab tretje brigade, ki se na-haja sedaj v Tournayu. Tudi obisk halandskega vojnega ministra Colynsa v Antverpenu spravljajo v stiko z med-narodnim položajem.

POVODNI NA KITAJSKEM.

Hankau, 2. septembra. Povodnji so po več pokrajinah napravile velikansko škodo. Škodo cenijo na 30 milijonov taelov. Utonilo je okoli 50.000 ljudi.

Sprejmeta se dve gospodični na lepo zračno stanovanje in hrano s po-rabo glasovirja in kopalne sobe. Nahaja se v Gospodski ulici št. 6, II. nadstropje na ulico.

: Naročajte „Slovenca“ .:

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306*2 m, sred. zračni tlak 736*0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Slanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Udarnina v 24 urah v mm
1	9. zveč.	744.1	15.0	sl. sever	sk. obl.	
2	7. zjut.	745.1	9.1	sl. jvzh.	megla	0.0
	2. pop.	743.6	23.8	sl. jug.	del. jasno	
Srednja včerašnja temp. 15.6° norm. 16.9°.						

AVTOMOBILI
LAURIN & KLEMENT

priznani najboljši izdelak
LAURIN & KLEMENT
nkg. dr. Mladoboleslav
Podruž.: Trst, Anquedotto
št. 45. — Zastop.: Mikodem
& Wetzka, Grädes.

Naznanilo preselitve in otvoritve trgovine

Slavnemu občinstvu, slavnim uradom ter šolskim vodstvom si usojam najuljudneje naznaniti, da je moja

trgovina s papirjem
pisalnimi in risalnimi potrebščinami
po preselitvi zopet otvorjena.

Preselil sem trgovino iz vogala Marijinega trga in sv. Petra ceste, v drugi lokal, in sicer v ravno isti hiši (nekoliko naprej od prejšnjega prostora, kjer je bila prej prodajalna z usnjem)

sv. Petra cesta šte. 2.

Ker sem s preselitvijo trgovine v novi lokal isto popolnoma preuredil in obenem izpopolnil, lahko zagotavljam in se bom potrudil častitim odjemalcem v vsakem oziru popolnoma in točno ustreči.

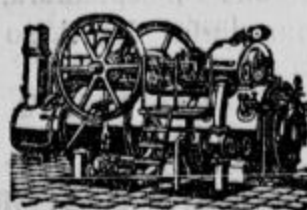
Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje, se i v nadalje najuljudneje priporočam, da se mi isto tudi v naprej ohrani.

Ivan Gajšek
naslednik Jerneja Bahovec.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt šte. 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljenjem.
Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 k. s.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in do-bičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih na 720.000 k. s.

3329—26

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja prva sisaška tovarna tamburic J. STJEPUŠIN

SISAK, HRVATSKO 2580 6

Odlikovana na pariški razstavi l. 1900 in na ni-
lenijski razstavi l. 1896. — Poleg tamburic in
skladb za tamburice ima v zalogi tudi razna
druga godala (glasbila), kakor: gosli, citre,
kitare, mandoline, okarine itd. za katere se
pošlje poseben cenik s slikami. Velik ilustro-
vani cenik se pošlje vsakemu poštne
prosto in brezplačno. — V isti tovarni
izhaja tudi strokovni tamburaški me-
sečnik (časnik) z naslovom „Tamburica“
ki prinaša poleg pouka tudi krasne tam-
buraske skladbe in velja na leto le 8 K.

NAZNANILO

Slavnemu p. n. občinstvu vljudo na-
znanjam, da sem na novo uredil

GOSTILNO

v Trebnjem št. 13

z mnogimi sobami za tujce in velikim
gostilniškim vrtom.

Točijo se več vrst bela in rudeča
domača vina ter vedno sveže dvojno
marčno pivo. Za obilen obisk se priporoča
velespoštovanjem

A. KUŽNIK

posestnik in gostilničar.

2516

Sprejmejo se

gospodične ali dijaki

na stanovanje. Sobe zračne. — Glasovir. —
Poizve se na Bregu 20/III. nadstr. 2628

Lepa hiša

z dvoriščem in sadnim
vrtom se pod jako ugod-
nimi pogoji proda. Pri-
rejena za eno ali 2 stranki. Potrebne
kapitla 3000 K. Rožna dolina, cesta V.
št. 154. 2631

Objava.

Naznanja se občinstvu, da začne
trgatev v Rovinju okoli 20. sept.;
grozdje, moškati in teran, bodo najboljše
vrste, ker je sedanje vreme zelo ugodno
za dozorenje grozdja in razvijanje slad-
kornih snovi.

Rovinj, Istria 1. sept. 1911.

Kmetijska družba
Famiglia, Cooperativa Agricola.

Palir

vešč slovenskega in nem-
škega jezika, ki je službo-
val pri večjih podjetjih, pri

graditvi cest in vodovodov in obenem
vodil plačilne liste in bolniško blagajno,
želi službe. Ponudbe na upravo tega
lista pod šifro „Palir“. 2606

Priporočilo in naznanilo.

Slavnemu občinstvu v mestu Kranju in
okolici ujudno naznanjam, da zopet ot-
vorim

kleparsko obrt

: v Kranju, št. 103, tik ljudske šole. :
Sprejemal in izvrševal bom vsa v kleparsko
stroko spadajoča dela. Potrudil se bom vsestran-
sko, da po svojih najboljših močeh zadovoljim
svoje p. n. odjemalce. 2626

Postrežba točna! Cene zmerne!

Za obilen obisk se najvljudneje priporoča
VALENTIN PAJER, kleparski mojster.

Štev. 984.

Razpisuje se služba nadzornika za vodovod

za Radovljico in okolico v obsegu 38 km.
Prosilec mora biti izučen monter, zmožen
slovenskega jezika. Ponudbe s prepisi iz-
pričevali se naj vložijo do 15. septembra.
Služba se lahko takoj nastopi. Plača po
dogovoru.

Mestno županstvo v Radovljici
dne 1. septembra 1911. 2622

Hiša na prodaj

enonadstropna na Vrhniki na zelo prometnem kraju
sredi trga, pripravna za vsako obrt. Pred hišo vrt za
zelenjavo ter jako veliko dvorišče. Hiša je pripravna
za kakega duhovnika ker je blizu cerkve. Proda
se zaradi preselitve. Cena 13.000 K. Več pove gospa
Terezija Košir, Vrhnika št. 113. 2599

Posestvo Janeza Jana v Spodnjih Gorjah

se bode v nedeljo, dne 17. septembra 1911 ob 3. uri popoldne
v Repečnikovi hiši v Sp. Gorjah na drobno prodalo. Pogoji
so ugodni, plačevanje na večletne obroke. Več se izve pri
2634 Antonu Belec v št. Vidu nad Ljubljano.

Razglas.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobavo premoga in koksa
za leto 1912, eventuelno 1912 in 1913 na dan 27. kimovca 1911 konkurenčno
razpravo.

Ponudbe za to dobavo se morajo najkasneje do 12. ure dopoldne gori
omenjenega dne c. kr. tobačni tovarni vpslati.

Popolna vsebina razglaša, kateri se tuuradno lahko upogleda, nahaja
se v uradni „Laibacher Zeitung“. 2629

C. kr. tobačna tovarna

Ljubljana, dne 30. avgusta 1911.

Jesenske obleke, površnike, ulstre itd. za gospode in dečke

751

v krasnih vzorcih in najboljši izvršitvi priporoča

Velikanska izber!

A. Kunc

Strogo solidne cene!

Ljubljana, Duorni trg 3.

Prihranite mnogo denarja

ako naročite sukneno in
modno blago naravnost
iz tovarne za suknjo od
tvrdke 2615

Milica Tomec, Humpolec

Ceško.

Vzorci na zahtevo zastoj na ogled!

Na deželi izučena

prodajalka

mešanega blaga, se takoj sprejme v dob-
ro idoči trgovini v trgu na Dolenjskem.
Zeli se nekoliko znanja nemščine. Kje,
pove upravništvo „Slovenca.“ 2582

KEILOV LAK

najboljša prevleka za mehek pod

Keilova bela glazura za umivalne mize 90 vin.
Keilova voščena pasta za parket 90 vin.
Keilov zlat lak za okvire 40 vin.
Keilov lak za slamnike v vseh barvah.
Keilova pasta za čevlje 30 vin. se vedno dobi pri

Leskovec & Meden, Ljubljana.

Postojna: Anton Ditrich. Škofja Loka: Matej Žigon. Kočevje: Fran Loy. Idrija: Valentin
Lapajne. Kranj: Franz Dolenz. Radovljica: Oton Homann. Novo Mesto: I. Picek. Kamnik:
Ed. Hajek. Črnomelj: Anton Zurec. 2581 (6)

C. kr. moško in žensko učiteljišče v Ljubljani.

Razglas.

2588 (2)

A. Vpisovanje v I., II., III. in IV. razred deške, oziroma dekliške vadnice
in v otroški vrtec je

u soboto, dne 16. septembra

od 8—11 ure v dotičnih učnih sobah.

B. V začetku šolskega leta 1911/12 ne bo sprejemnega izpita za I. letnik
ženskega učiteljišča.

Prosilci, ki bi se utegnili javiti za sprejem v I. letnik moškega
učiteljišča, naj se zglase v soboto, dne 16. septembra ob devetih.

C. Gojenci in gojenke, ki so bili sprejeti meseca julija v I. letnik
in dozdanji gojenci in gojenke II., III. in IV. letnika se naj zglase
v soboto dne 16. septembra, in sicer gojenci ob 8. uri, gojenke ob 2. uri.

Ponavljalni izpiti so v soboto, dne 16. in v ponedeljek, dne
18. septembra.

Šolsko leto 1911/12 se prične v torek, dne 19. septembra s
slovesno sv. mašo.

Ravnateljstvo c. k. moškega in ženskega učiteljišča

v Ljubljani, dne 13. julija 1911.

Objava.

Vsem svojim cenj. p. n. odjemalcem
uljudno naznam, da je bil moj do-
sedanji poslovodja Matija Terlep,
z dne 6. julija t. l. iz moje službe od-
puščen ter isti nikakor ni več opravičen
sprejemati naročila v mojem imenu.
Zajedno opominjam vse one osebe, ka-
tere trosijo o moji tovarni vozov, ne-
resnične slabe vesti, da bodem v takih
slučajih najstrožje postopal ter jih
bodem sodnijsko zasledoval.

Peter Keršič

tovarna vozov, Sp. Šiška.

2597

Miss Farler

English lessons

15. September 15.

Dalmatinova ul. 7, II. nadstropje.

Vpraša naj se pri g. M. Tönnies, Dunajska c. 25.

Več dijakov

boljših rodbin sprejme v stano-
vanje in hrano Minka Verhunc,
pod Trančo št. 2, III. nadstropje.

Gospodične

se sprejmo na stanovanje in hrano v
Kapiteljski ulici 11., II. nadstropje.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje, kleti itd., sobe
in kuhinja z razgledom na cesto, odda se
za novembrov termin v I. nadstropju I. ljub-
ljanskega delavskega konsum. društva šte-
vilka 15 na Zaloški cesti.

Oddaja načelnik društva, Alojzij Kocmur v pi-
sarni dr. Pegana. 2611

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

v Ajdovcu pri Žužemberku. Nastop s
1. oktobrom. — Pojasnila daje tamošnji
župni urad. 2598 3

Ceno češko posteljno perje!
5 kg novo skubljen K 8 10 polje K 12 — belo kot puh
mekko skubljen K 8 — K 24 — snižnobe kot puh
mekko skubljen K 30 — K 34 — Pošlita franco po po-
vzoru, Zauzad d. volens prvi sov niti poštne. Bene-
dikt Seehel, Lebes 159, pri Plazu Češko. 2618 6

Izobražena slovenka

vešča laškega in nemškega jezika z lepim izgovorom
se takoj sprejme za nadzorstvo 2 otrok in gospo-
dinjstva. Plača po dogovoru. One, ki so že v tej
lastnosti službovale imajo prednost. Ponudbe pod
„Trajna služba“ na uprav. tega lista. 2591

Gospodičine !

se sprejmo na stanovanje in hra-
no. Barvanska steza 5. (Poljane.)

Proda se malo posestvo v Rudniku št. 9 obsto-
ječe iz hiše in gospodarskega poslopja, pri hiši je velik sad-
ni vrt v neposredni bližini se nahaja zaraščen gozd. Njiv
je za 10 marnikov posevke, k posestvu pripada tudi travnik
Hiša in gospodarsko poslopje je zidano in v najboljšem
stanu ohranjeno. Lega posestva je zelo ugodna! Podrobnjša
pojasnila daje: Franc Šavelj Radomlje št. 16 pri Kamniku,
2608

Hiša

lepo urejena z dvoriščem in
sadnim vrtom se proda pod
jako ugodnimi pogoji. 2355 (5)

Potrebne kapitala 3000 K.

Poizve se

Pogačarjev trg št. 3 pritličje.

Tehnični učni zavod

po vzorcu tehničnih šol Nemčije

za stroj. obr. in elektrotehn., kurjavo in zračbo.

železobet. Vstop: jan., april, juli, okt. Ravnat.:

566 profesor Graf in inženir Lohmar. 20

Bodenbach na Labi.

Lepa hiša, nova 1904.

visoko pritlična, dvonadstropna (oblika Vili
jednaka) s zlahkim sadnim vrtom v jako
živahni legi Ljubljane, se po nizki ceni, in
pod ugodnim pogojem prostovoljno proda,
več pove Jernej Babič, posestnik v Lju-
bljani, Sodna ulica št. 3.

Umni živinorejec

21 let star, išče primerne službe pri kakem
društvu ali zasebni družini. Plača zmerna. —
Ponudbo sprejema upravništvo „Slovenca“ pod
šifro „Živinorejec“. 2529 5

Komij

manufakturst in špecerist, 24 let star, zmožen
slovenskega in nemškega jezika, želi stalno
službe od 15. septembra t. l. — Ponudbe pod
„Zanesljiv“ na upravništvo tega lista. 2602

Pogozdovanje Krasa.

Komisija za pogozdovanje Krasa je izdala poročilo o svojem delovanju l. 1910., iz katerega posnemljemo sledeče glavne stvari: Uspeh pogozdovanja je bil prav povoljen, ker so v vegetaciji dobi ponovno nastopile izdatne padavine, tako da je usehnilo le malo sadik, le malokje do 10%. To pa tudi dokazuje, da je pogozdovanje dobro urejeno in uporabljano delavstvo jako spretno. Novi nasadi v letu 1910. so obsegali površino 138.30 hektarjev (proti 78.64 hektarjem prejšnjega leta). Zanje se je porabilo 1.125.000 sadik, in sicer 883.000 črnih borov, 24.000 korziških borov, 174.000 smrek, 7000 macesnov in 37.000 jelš. Vsi stroški za te nasade znašajo 10.053 K 87 h, in sicer stane hektar nasada 72 K 40 h in 1000 sadik 8 K 93 h (proti 72 K 92 h, oziroma 9 K 22 h v prejšnjem letu). — Za popravo nasadov se je porabilo 924 tisoč sadik (proti 1.441.200 sadikam prejšnjega leta), in sicer: 826.000 črnih borov, 37.000 korziških borov, 51.000 smrek, 6000 gladkih borov, 1000 jelš in 3000 bodičevja. — Za ta popravila se je porabilo 7384 K 59 h, tako da stane sajenje 1000 sadik 9 K 7 h (proti 8 K 18 h prejšnjega leta). — Vmesna saditev v starejših nasadih črnih borov, ki naj bi se s podsađitvijo plemenitejšega lesovja izpremenili v gospodarske gozde ali pa naj bi se v njih zaredili mešani gozdi, se je zvršila na površini 15.23 hektarjev. Za to se je porabilo 91.380 sadik, in sicer: 40.000 smrek, 7000 jelk, 200 macesnov, 11.700 hrastov, 6200 gladkih borov, 3200 javorov, 23.000 jesenov in 80 božjih dreves. — Stroški za saditev znašajo 769 K 68 h, torej za hektar 50 K 50 h in za 1000 sadik 8 K 45 h. — Za zvršitev kraškega pogozdovanja v letu 1910 se je torej porabilo vsega skupaj 2.140.380 sadik, in sicer: 1.709.000 črnih borov, 61.000 korziških borov, 12.200 gladkih borov, 265.000 smrek, 7000 jelk, 7200 macesnov, 23.000 jesenov, 11.700 hrastov, 3200 javorov, 38.000 jelš, 3000 bodičevja in 80 božjih dreves. — Vsi stroški za pogozditev, izvršene leta 1910. v političnem okraju Postojnskem in Logaškem, in z njimi združeni drugi upravni izdatki znašajo torej 20.420 K 14 h.

Kar se tiče poškodb v nasadih so omeniti: Požari. Leta 1910. se ni primerilo v kraških nasadih nič gozdnih požarov, kar je pripisovati temu, da so zaradi nezadostne krme v kraških nasadih in zlasti ob železniški progi Postojna-Št. Peter do primorske meje upravičeni posestniki poželi travo, in potemtakem ni bilo suhe in za ogenj nevarne trave. Prav tako se ni zamudila poprava požarnih zidov in jarkov ob omenjeni progi južne železnice, ker so se bili ti zidovi in jarki izkazali za dobra branila. — Žuželke so tudi v letu 1910. napravile le jako malo škode. — Vremenske neizgode. Mokri sneg meseca januarja leta 1910. je močno polomil in porušil nasade črnih borov, tako da je bilo v 15- do 25letnih pogozditvah odpraviti 9490 črnih borov s telesno 454 kubičnih metrov in 450 kubičnih metrov oklestkov. — Škode po divjačini so se posamezno dognale le pri podsađenih listnatih sajenicah in jelkah. — Škode po glivicah se v poročilnem letu niso dognale. Hrastova medena rosa se je pojavljala le posamezno v hrastovih vmesnih saditvah.

Naredbe za varstvo in negovanje nasadov: Varnostni zidovi (braniki) in jarki. Za bran proti pašni živini in požarom se je postavil na Špiljah davčne občine Postojnske suh zid, dolg 483 metrov in visok 1 meter. Veljal je 483 kron. V isti občini se je na mnogoobiskovanem objektu „Nad jamo“, ker se s postojnskim upravičenci ni mogla dognati poravnava glede naprave suhega zidu, priredil nov požarni jarek v lastni režiji, dolg 67 metrov, da se tako zapreči velika nevarnost ognja. Zanj se je izdalo 13 K 50 h.

Iztrebitev požarnih jarkov ob železniških progah Postojna—Prestranek in Št. Peter—Gorenje Ležeče do primorske meje, ki ne smejo biti zarastli, je stala v skupni dolžini 6812 metrov samo 160 K 13 h. Trebilo se je na Volčjem hribu in v Grabnu davčne občine Trnovske. Iztrebljeni les je znašal 0.49 kubičnih metrov borovih drog in 16 kubičnih metrov oklestkov. — Užitki. Travo v kraških nasadih so kakor lani dobivali prizadeti posestniki, če so se zglašili pri gozdnih čuva-

jih komisije za pogozdovanje Krasa. Zglasilo se je v 25 občinah 107 strank, ki so po predpisih opravile žetev. — Svarilni napisi. Da se zapreči paša in stopanje po kraških nasadih, so se takoj po zvršeni pogozditvi ob mejah napravile groblje in namazale z beležem. Meje tako označenih pogozditev, ki se obnavljajo po potrebi, so razločno videti že od daleč.

Gozdne drevesnice. Komisija za pogozdovanje ima tri drevesnice, ki jih oskrbuje sama, in sicer v Grobšah pri Postojni s 4471 m², na Osojnci pri Št. Petru s 1240 m² in v Vrhpolju pri Vipavi s 1230 m², skupaj s 6941 m².

Gozdno nadzorstvo. V službi komisije je, kakor doslej, šest gozdnih čuvajev. Njih prejemki so se zaradi splošne draginje s 1. julijem leta 1910. zvišali za letnih 100 K, tako da znaša sedaj temeljna plača, ob enako ostalih petletnicah, 600 K.

Pogozdovalec kataster. Na podstavi zakona o pogozdovanju Krasa na Kranjskem z dne 9. marca 1885, dežel. zakon, št. 12, je bilo koncem leta

1909. pravomočno vpisanih v pogozdovalec kataster v Postojnskem okraju 3880-10 ha, v Logaškem okraju 64-99 ha, skupaj 3945-09 ha. Leta 1910 jih je prirastlo: v političnem okraju Postojnskem, in sicer v davčnih občinah Ilirska Bistrica 10-26 ha, Vrbovo 22-35 ha, skupaj 32-61 ha. Odpadlo pa je l. 1910. v političnem Postojnskem okraju, in sicer v davčni občini Vrbovi 5-88 ha. Torej znaša stanje koncem leta 1910. 3971-82 ha, ki so porazdeljeni na politični okraj Postojnski s 3906-83 ha, Logaški s 64-99 ha. Do konca leta 1909. je bilo pogozdenih v političnem okraju Postojnskem 2652-80 ha, Logaškem 29-72 ha, skupaj 2682-52 ha. Na novo pogozdenih je bilo leta 1910., in sicer v političnem Postojnskem okraju 116-98 hektarov, Logaškem okraju 21-32 ha, skupaj 138-30 ha. Stanje nasadov koncem leta 1910. 2820-82 ha, proti katastrski površini 3971-82 ha, je treba še pogozditi 1151 ha.

Pregled denarnega gospodarjenja. Vse dohodke in stroške, kar jih je imela komisija za pogozdovanje od leta 1886. do 1910., kaže nastopna sestava:

Tek. št.	Predmet	Do konca decembra 1909		V letu 1910		Skupaj	
		K	h	K	h	K	h
Dohodki.							
1	Državni prispevek	442446	—	20000	—	462446	—
2	Deželni prispevek	67000	—	9000	—	76000	—
3	Drugi prispevki	28330	96	—	—	28330	96
4	Obresti naloženih denarjev	7097	47	237	76	7335	23
5	Globe za gozdne prestopke	26653	56	496	48	27150	04
6	Razni dohodki	10223	98	1932	71	12156	69
Skupaj . .		581751	97	31666	95	613418	92
Stroški.							
1	Pridobitev zemljišč	2621	60	—	—	2621	60
2	Nasadi						
	a) na račun komisije	387805	81	20420	14	408225	95
	b) podpore zemljiškim posestnikom	1770	—	—	—	1770	—
3	Naprava in vzdrževanje varnostnih zidov in jarkov	25288	41	731	20	26017	61
4	Vzdrževanje drevesnic	4826	20	2152	61	6978	81
5	Gozdno nadzorstvo	87224	57	4981	77	92206	34
6	Nasadni kataster	2691	07	40	79	2731	86
7	Komisijski stroški	19789	42	392	90	20182	32
8	Pisarniški stroški	7881	19	1658	07	9539	26
9	Nagrade	21187	50	700	—	21887	50
10	Razni stroški	15671	56	107	16	15778	72
Skupaj . .		576755	33	31184	64	607939	97
Preostanek . .		—	—	—	—	5478	95

Raznoterosti: Seje. Širša komisija za pogozdovanje Krasa je imela leta 1910. eno sejo, in sicer dne 2. julija. Računski pregledniki so se sešli enkrat, da so pregledali račune. Poslovnih spisov je bilo 515. Osebne stvari. C. kr. gozdni nadkomisar Karl Jellen v Ljubljani, ki je pri ko-

misiji za pogozdovanje Krasa od l. 1897. nadomeščal c. kr. deželnega gozdnega nadzornika, je bil poklican v službovanje pri poljedelskem ministrstvu. Za pogozdovanje Krasa mu gre kot okrajnemu tehniku v Postojni od leta 1895. do 1904. posebno priznanje.

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica na električen obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano perilo po nizkih cenah.

Opreme za neveste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno šifon, švicarske vezene, se kupi zelo ugodno, rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

1787 (1)

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjamo na

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohlajalno in oživajočo, vzbuja, slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepijo. (VIII.)

Izvir: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lasniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11452-49.

MARXOVE EMAIL

In glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabl.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

2232 pri trdnji BRATA EBERL, LJUBLJANA. 121

Le tedaj

1557

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridatek najzanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega“ Francka: iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onege s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

Finega špirta po tovarniški ceni.

M. Rosner & Co.

veležganjarna sadja, Ljubljana

priporoča v svoji lastni žganjarni 2238 kuhano

Slivovko

Tropinovec

Brinjevec

Hruševac

Vinsko žganje

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Hiša na prodaj

pred kratkim nova, enonadstropna, s 6 stanovanji, ki se dajo izpremeniti v tri večja stanovanja, v lepem in mirnem kraju, 10 minut od Ljubljane. — Prijeten bi bil ta prostor za kake letovičarje.

Naslov se izve pri upravi lista pod šifro 1000. Posredovalci izključeni. 2562 (6)

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic.

Stritarjeva ulica št. 6.

Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

== Najcenejša vožnja v Ameriko. ==

"AMERIKA"

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

5143 52-1

== Najcenejša vožnja v Ameriko. ==

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša):

priporoča svojo bogato zalogo hišne oprave:

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenik s podobami zastoj in franko.

Najcenejša zaloga.

Cene brez konkurence.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avd. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinije, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjski, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupništem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Šolske akvarelne barve

Vzorci za slikarje
vedno najnovejši

Oljnaté firneževe barve

za slikarje, strobne in pohištovene mizarje, hišne posestnike ter za domačo porabo

Düsseldorfske oljnaté barve
za umetnike

Oljnaté študijske barve

Firneži, olja in retuši
za umetniško slikanje

Kranjsko laneno olje
in firnež

Emajlne glazure

Lake
za vrtno pohištvo

Štedilno voščilo
za pode
priznano najboljša

Jantarjeva glazura
za tla

Marijin trg št. 1.

Vse vrste čopičev

Olje za stroje

Suhe kemlč., prstene
in
rudninske barve

Prašno olje za pode

priporoča

1009

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna za oljnaté barve, firneže, lake in steklarski klej.

Zahievajte cenike!

Zahievajte cenike!

Tovarna za stroje Andritz akc. dr.
Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

52

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škipce in transmisije najmodernejshe vrste in najsolidnejše izpeljave.

Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

Zastopnik: J. Mikula, ingen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije
Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vozenje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice“

LJUBLJANA

ALFONZ BREZNIK

3464 (1)

Kongresni trg št.

Največja, najstarejša in edina domača tovarna in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasn. orodja, kakor: violina, ceter, kitar, tamburice, harmonik, klarnet itd. najbolj atrun (tudi Weideld) ter muzikantij. Prodaja na čudovito majhne obroke tudi brez zadatja, tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti se vsiljivemu »pofelnju« ter si na najugodnejši način odplačevanja nabaviti instrumente prve vrste Dvorna firma klavirjev Czepka, Hörl & Heitzmann, Steinhilber in Rösler ter Hörig in Mauborg (amer. harmonij) so svoje zastopstvo za Kranjsko meni poverile in imajo je jaz izključno odini te znamenite instrumente v največji zalogi in izbiri. Iste leto pismo instvo Popravila in uglaševanja klavirjev in vseh glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji so najugodnejše jemljejo v zamenjo. Najnižja izposojevalnica.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

s modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so svažnost, izborna hrana, vlijudna postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenjena kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske 1. lce odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tisljerju“ 188 (52-1)

